

МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

ДЕПАРТАМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
ТА МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Вплив COVID-19 на економіку і суспільство – ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ РОЗВИТОК

КОНСЕНСУС-ПРОГНОЗ

52

липень
2020

Ураховуючи ситуацію, що склалася та триває в Україні та світі на фоні пандемії COVID-19, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України підготувало черговий випуск Консенсус-прогнозу за тематикою "Вплив COVID-19 на економіку і суспільство – постпандемічний розвиток".

Консенсус-прогноз "Вплив COVID-19 на економіку і суспільство – постпандемічний розвиток" було підготовлено з метою висвітлення консенсусного бачення щодо найбільш вірогідного відновлення економіки після пандемії COVID-19, траєкторії та характеру її переходу до сталого позитивного розвитку у середньостроковій перспективі.

Консенсус-прогноз – це усереднені значення основних прогнозних показників економічного розвитку України, які розраховані як медіана на основі експертних оцінок учасників опитування провідних фахівців у сфері макроаналізу та прогнозування.

Публікація "Консенсус-прогноз" – періодичне видання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, яке готується департаментом стратегічного планування та макроекономічного прогнозування, головною метою діяльності якого є вироблення рекомендацій економічної політики щодо забезпечення стабільного й збалансованого економічного зростання України та макроекономічне прогнозування можливих сценаріїв розвитку країни.

Публікація стане у нагоді урядовцям, фахівцям центральних та місцевих органів виконавчої влади, науковцям, представникам громадських організацій, усім, кого цікавлять питання соціально-економічного розвитку країни, макроекономічного прогнозування.

Наведений у публікації прогноз економічного і соціального розвитку України на 2020-2024 роки розраховано на базі матеріалів, наданих експертами Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерства фінансів України, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України", Державного науково-дослідного інституту інформатизації та моделювання економіки, Інституту еволюційної економіки, Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г.М. Доброва НАН України, Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, Міжнародного центру перспективних досліджень, Ради підприємців при КМУ, Інвестиційної банківської компанії ICU, Dragon Capital, CASE Україна, АТ "УКРСИББАНК" тощо.

Звертаємо увагу на те, що всі прогнозні показники, надані учасниками опитування, не є офіційними прогнозами установ, а лише експертними оцінками фахівців. Результати опитування експертів, що проводилося у липні 2020 року, наведено у даному випуску "Консенсус-прогнозу".

Ми висловлюємо щирі подяку всім спеціалістам, які брали участь у цій роботі.

При використанні матеріалів посилання на джерело обов'язкове.

© Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

ЗМІСТ

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	4
ПРОГНОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА 2020-2024 РОКИ	7
РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТНОГО ОПИТУВАННЯ	13
РИЗИКИ / ЯВИЩА НА 2020-2024 РОКИ.....	23
УЗАГАЛЬНЕНІ ПРИПУЩЕННЯ КОНСЕНСУС-ПРОГНОЗУ	26
ДОДАТКИ	29
Основні макроекономічні показники за 2013-2019 роки ¹	29
Динаміка консенсус-прогнозу на 2020 рік	30
Динаміка консенсус-прогнозу на 2021 рік	32
Динаміка консенсус-прогнозу на 2022-2024 роки	34
Динаміка інтегральних оцінок ризиків /явищ на 2020–2021 роки	36
Динаміка інтегральних оцінок ризиків /явищ на 2022–2024 роки	38
Методологічні пояснення до таблиць	40

Видання підготовлено Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та містить матеріали, що були представлені провідними експертами (організаціями), які здійснюють свою діяльність у галузі макроекономічного аналізу та прогнозування.

Метою проведення опитування є підвищення якості макроекономічних прогнозів шляхом вираження експертної думки (поточних економічних тенденцій, результатів досліджень, прогнозів), визначення перспектив стосовно подальших шляхів розвитку країни та обміну інформацією між основними прогнозуючими організаціями (урядовими установами, міжнародними фінансовими організаціями, науково-дослідними інститутами, аналітичними центрами, недержавними організаціями тощо).

СТАН СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У 2020 році одним з головних чинників формування економічного розвитку виявився фактор розповсюдження пандемії COVID-19.

У відповідь на пандемію COVID-19 відбулись суттєві зміни у життєдіяльності багатьох держав світу, у тому числі і в Україні. Так, було запроваджено надзвичайний стан в цілому в країнах або в окремих регіонах чи сферах; майже у всіх країнах запроваджено санітарно-епідеміологічні заходи (карантинні зони, перевірка температури, скасування масових заходів, закриття навчальних та культурно-розважальних закладів); встановлено обмеження виїзду/в'їзду до країн та пересування всередині країн; посилено роль державного управління в надзвичайних умовах; встановлені обмеження трудової діяльності; введені нові дистанційні форми праці та освіти.

Такі безпрецедентні кроки спричинили уповільнення економічного розвитку у країнах світу, у т.ч. ЄС.

Довідково. За підсумками I кварталу ВВП країн Єврозони через кризу впав на 3,6% (сезонно-скоригований показник до IV кварталу 2019 року), замість прогнозованих раніше 3,8% і зростання на 0,0% в останні 3 місяці 2019 року. Падіння ВВП відбулося і в порівнянні до I кварталу 2019 року. Зокрема, таке падіння ВВП Австрії становило 2,6%, Іспанії – 5,2%, Франції – 5,3%, Італія – 5,3%.

Не стала виключенням і Україна, де за підсумками I кварталу сезонноскориговане падіння ВВП до попереднього кварталу склало 0,7%, а падіння квартал до відповідного кварталу – 1,3%. Але найбільших втрат вітчизняна економіка зазнала у II кварталі. За попередніми оцінками Мінекономіки падіння ВВП до II кварталу 2019 року склало 11% (при прогнозованих 14%).

Довідково. За даними Євростату в II кварталі 2020 року зменшення обсягу ВВП порівняно з відповідним періодом 2019 року в Німеччині становило 11,7%, Іспанії – 22,1%, Франції – 19,3%, Австрії – 12,8%, Литві – 3,8%. За попередніми даними Міністерства торгівлі США економіка США в II кварталі 2020 року впала на 32,9% в перерахунку на річні темпи.

Найбільш важким у II кварталі був квітень – період максимально жорстких карантинних заходів. Проте, наступне пом'якшення карантинних обмежень як в Україні, так і по всьому світі сприяло поступовому відновленню ділової активності. За даними НБУ індекс очікувань ділової активності вже у червні 2020 року становив 45,5 п. порівняно з 29,9 п. у квітні 2020 року (рекордно низьким рівнем) та 45,8 п. у березні 2020 року. Відповідно з травня ми маємо зменшення глибини падіння більшості видів економічної діяльності.

Рис.1 Зміна ВВП в Україні та країнах ЄС, до відповідного періоду попереднього року, %

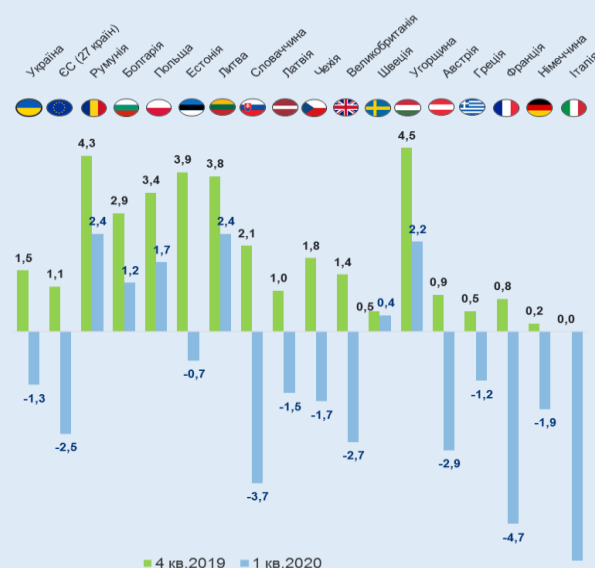

Рис.2 Зміна ВВП в Україні, до відповідного періоду попереднього року, %

Так, якщо:

у промисловості падіння виробництва у квітні 2020 року до квітня 2019 року становило 16,2%, то вже у травні – на 12,2% та у червні – на 5,6% відповідно;

у сфері вантажних перевезень:

вантажобіг у квітні скоротився на 27,2%, то вже у травні – на 26% та у червні – на 18,3% відповідно;

пасажиروبіг у квітні скоротився на 95,9%, то вже у травні – на 92,3% та у червні – на 72% відповідно;

у будівництві - падіння обсягів виконаних робіт у квітні становило 16%, то вже у травні – на 2,6%, у червні – зростання на 0,1% відповідно.

В цілому упродовж січня-червня серед основних секторів економіки відбулося зростання лише обсягу обороту роздрібною торгівлі – на 3,0% (зростання на 10,5% у січні-червні 2019 року). Водночас інші види економічної діяльності показали скорочення: сільське господарство – на 18,7% (зростання на 5,8% у січні-червні 2019 року); обсяг вантажобігу – на 19,6% (зростання на 3,4% відповідно), обсяг пасажиробігу – на 55,9% (зростання на 3,0% відповідно); оптовий товарооборот – на 0,5% (падіння на 0,2% відповідно); промислове виробництво – на 8,3% (зростання на 1,3% відповідно); будівництво – на 5,5% (зростання на 25,3%).

Як наслідок, падіння ВВП за I півріччя за оцінками Мінекономіки становить 6,5% (прогнозувалось 8,1%).

Динаміка внутрішніх цін у 2020 році, не зважаючи на період певної невизначеності в настроях суб'єктів господарювання, пов'язаної із карантинном, в цілому більшою мірою є нижчою ніж за останні роки. Тимчасове зниження попиту внаслідок карантинних обмежень економічної діяльності (особливо щодо торгівлі) за умови збереження потенціалу пропозиції товарів та послуг, що мають необхідність відносно швидкої реалізації, переважно обмежувало зростання споживчих цін, за виключенням точкових позицій у продуктах харчування.

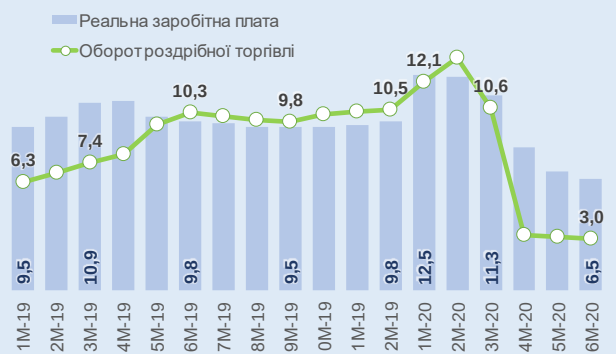
Довідково. У червні 2020 року у річному розрахунку ціни на споживчому ринку зросли на 2,4% (на 1,7% – у травні 2020 року). Ціни в промисловості у червні 2020 року були нижчими за минулорічні на 4,6% у річному розрахунку («мінус» 5,1% у травні 2020 року).

Відповідно до динаміки виробництва, рухалась і заробітна плата. Проте, на відміну від виробництва, лише у квітні порівняно із квітнем 2019 року мало місце незначне реальне падіння заробітної плати. У травні-червні 2020 року в умовах послаблення карантинних заходів та поступового відновлення роботи галузей продовжилось відновлення зростання реальної заробітної плати як порівняно з квітнем-травнем 2020 року (на 0,8% та 9,5%), так і порівняно з травнем-червнем

Рис.3 Споживчі ціни, %

Рис.4 Зміна роздрібною торгівлі та реальної заробітної плати, до відповідного періоду попереднього року, %

2019 року (на 1,4% та 4,8% відповідно). Загалом середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за січень-червень 2020 року становила 10 928 грн, реально зросла – на 6,5%. Саме збереження позитивної динаміки заробітної плати та відповідно споживчого попиту населення пом'якшило негативний ефект від раптової «карантинної зупинки» економіки.

Також, в світі та в Україні упродовж періоду карантину спостерігалось зростання безробіття. Частина компаній, проводила скорочення працівників або відправляла у відпустку за власний рахунок.

Довідково. За даними ДСЗ статус безробітного у січні – червні 2020 року отримали 829,4 тис. осіб, з них 324,1 тис. осіб отримало цей статус з 12.03.2020 до 30.06.2020.

При цьому вже у червні чисельність безробітних почала скорочуватись порівняно із травнем та квітнем. Загалом це є сезонним явищем, і те, що в цьому році воно не порушилось, свідчить про поступове повернення економіки до «звичного» порядку справ.

Вплив пандемії COVID-19 позначився і на обсягах зовнішньої торгівлі. При цьому за відсутності суттєвих коливань курсу імпорту зазнав більших втрат ніж експорт.

Загалом, у січні-червні 2020 року експорт товарів та послуг продемонстрував негативну динаміку, зменшившись у вартісному вимірі, за попередніми даними НБУ, на 6,6%, чого не спостерігалось, починаючи з січня 2017 року (за виключенням січня-квітня та січня-травня 2020 року). Починаючи з початку року, продовжується скорочення експорту товарів до країн ЄС – на 17% (питома вага в загальному обсязі експорту товарів – 33,2%).

Вартісні обсяги імпорту товарів та послуг (за попередніми даними НБУ) зменшились на 19,7% порівняно з січнем-червнем 2019 року. При цьому, вартісні обсяги імпорту товарів з країн ЄС зменшились на 11,4% (питома вага в загальному обсязі імпорту товарів – 40,5%). Сальдо торгівлі товарами та послугами у січні-червні 2020 року становило «плюс» 163 млн дол. США (за попередніми даними НБУ).

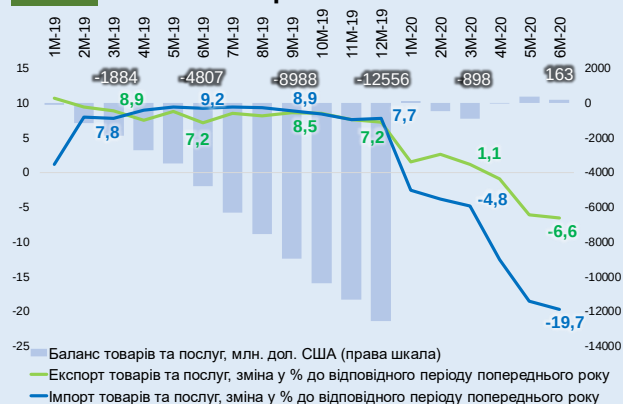
Серед компонентів попиту в I кварталі 2020 року найбільшого падіння зазнали інвестиції. При цьому скоротились дві компоненти – і валове нагромадження основного капіталу (на 21,4% порівняно з I кварталом 2019 року) і зміна запасів матеріальних оборотних коштів (на 142,2 млрд грн відповідно). «Раптова зупинка на карантин» в Україні та світі викликала не лише очікуване логічне скорочення інвестування в умовах непередбачуваності подій, але й перебої в постачанні ряду товарів, що виснажило запаси.

Отже, Україна, як і інші країни світу, зазнає відчутного негативного впливу як світової пандемії та, відповідно, скорочення світового попиту, так і карантинних заходів, запроваджених всередині країни.

Рис.5 Безробітне населення

Рис.6 Зовнішня торгівля

ПРОГНОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА 2020-2024 РОКИ

До Вашої уваги пропонується дев'ятий варіант прогнозу основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2020 рік, шостий варіант прогнозу на 2021 рік та другий варіант прогнозу на 2022 рік, розрахований на базі матеріалів, представлених учасниками опитування. Прогнози на 2023 та 2024 роки експертами надано вперше.

Пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, стала тим фактором, який змусив весь світ переглянути не лише свої прогнози розвитку, свою короткострокову економічну та соціальну політику, але і по іншому підійти до формування власних пріоритетів на довгостроковий період. Уроки, винесені людством з цієї пандемії, можуть змінити не лише моделі управління у майбутньому, але і соціальну поведінку людства.

З позиції сьогодення важко оцінити майбутні зміни і ще складніше спрогнозувати та спланувати короткострокову перспективу. Вірогідність настання другої хвилі пандемії COVID-19, наскільки глибоким буде падіння економіки, як швидко економічні системи зможуть відновитись після першої хвилі пандемії COVID-19, на які ВЕД матимуть вплив процеси цифровізації та як зміниться поведінка людей у постпандемічний період – на ці і ряд інших питань ми намагались отримати відповідь на основі цього консенсус-прогнозу та анкетного опитування, проведеного серед експертів.

Головні консенсус-меседжі є наступними.

По-перше, високо вірогідним є настання другої хвилі пандемії COVID-19 у II півріччі 2020 року.

По-друге, коронавірусна криза змінить характер майбутнього розвитку як світової економіки, так і економіки України.

Довідково. Міжнародний валютний фонд оновив прогноз падіння світової економіки у 2020 року до 4,9% із 3%, у першій половині року пандемія коронавірусу мала більш негативний вплив на економічну активність, ніж прогнозувалось раніше. Про це йдеться у червневому огляді світової економіки (World Economic Outlook Update) від МВФ.

При цьому, відновлення економіки буде більш поступовим, ніж прогнозувалось раніше.

Порівняно з прогнозами у квітні, ріст світової економіки у 2021 році прогнозують на рівні 5,4% (проти 5,8%).

"Як і в квітневих прогнозах, існує великий рівень невизначеності щодо прогнозу. Економіка країн з ринком, що формується і країн, що розвиваються в 2020 році впаде на 3% (раніше очікувалося зниження на 1%), а в 2021 році зросте на 5,9% (попередній прогноз - зростання на 6,6%)", - йдеться в огляді.

Зокрема, падіння ВВП США у 2020 році становитиме 8%, а відновлення у 2021 - 4,5%, у Німеччині - 7,8% падіння у 2020 та 5,4% відновлення у 2021.

Найбільше падіння, як і раніше, очікується в Італії і в Іспанії - на 12,8%, зростання в цих країнах в наступному році прогнозують на рівні 6%. У Франції зниження, за прогнозами, становитиме 12,5%, зростання в наступному році - на 7,3%.

ВВП Великобританії впаде в 2020 році, на думку МВФ, на 10,2%, хоча раніше МВФ очікував зниження на 6,5%, а в 2021 році зросте на 6,3%.

МВФ прогнозує, що ВВП України в 2020 році впаде з прогнозованих раніше 7,7% до 8,2%. Також, був оновлений прогноз відновлення української економіки в 2021 році з 3,6% до 1,1% зі збільшенням до 3% в 2022 році.

Джерело: <https://bit.ly/30Li46v>

По-третє, за прогнозами експертів, Україна демонструватиме більш глибоке падіння, ніж світова економіка, яке становитиме 6% у 2020 році (у попередньому консенсус-прогнозі падіння становило 4,2%). Характер відновлення буде залежати від вже існуючих карантинних заходів в Україні, а також посиленних в умовах «адаптивного карантину», що матиме негативний вплив на економіку країни, в результаті чого відновлення буде повільним. У 2020 році дещо стриманішими будуть інфляційні процеси – 5,8% проти 7% у попередньому опитуванні (у розрахунку грудень до грудня попереднього року), середньорічний обмінний курс становитиме 27,00 грн/дол. США (порівняно з 28,85 грн/дол. США відповідно). Всі елементи попиту матимуть від'ємну динаміку, але найбільшим буде падіння інвестицій, яке поглибилось до 20,3% з 14,8% у попередньому консенсус-прогнозі. Бюджетне стимулювання, запроваджене для підтримки попиту населення та пом'якшення негативних наслідків запроваджених карантинних заходів, зросте, що в умовах скорочення доходів спричинить суттєве зростання дефіциту бюджету до 5,6% ВВП. Ситуація на ринку праці лишатиметься складною до кінця 2020 року. Безробіття

буде тривалим у зв'язку із значним падінням економіки та суттєвими структурними змінами. Рівень безробіття по року буде – 9,6% (порівняно з 9,4% у попередньому опитуванні).

Проте вже у 2021 році матиме місце економічне зростання на рівні 3,2%, яке не компенсує падіння у 2020 році. Інфляція прискориться до 6,0% (у розрахунку грудень до грудня попереднього року). Всі елементи попиту матимуть позитивну динаміку. Найбільше зростання спостерігатиметься знову таки в інвестиціях – 8,5%. Безробіття поступово знижуватиметься до 9,2%, але не вийде на допандемічний рівень.

На думку експертів у 2022-2024 роках темпи економічного зростання України прискорюватимуться. Всі елементи попиту також матимуть позитивну динаміку. Зростання в інвестиціях – 9,3% - в середньому щороку за період. Безробіття вийде на допандемічний рівень – 8,2% лише у 2024 році.

На думку експертів для відновлення втраченого потенціалу під час першої хвилі пандемії COVID-19 Україні потрібно буде від 1-го до 2-х років.

Більшість експертів вважають, що поведінка людей (як у світі, так і в Україні): звички щодо їжі, спілкування, фізичного навантаження, проведення відпусток та вільного часу, ставлення до людських цінностей зміниться, але не суттєво.

Разом з тим, так само більшість експертів вважають, що вплив пандемії COVID-19 на розвиток процесів автоматизації виробництва та впровадження цифрових технологій в Україні буде нерівномірним. За підсумками 2020-2021 років порівняно з 2019 роком темп росту цифровізації економіки матиме незначний зростання (від 1% до 5%). При цьому позитивні тенденції цифровізації переважатимуть у наступних галузях: а) *за видами економічної діяльності*: фінансова, страхова, роздрібна торгівля, охорона здоров'я; б) *за масштабом бізнесу*: у малому та середньому.

Порівнюючи отримані в процесі підготовки цього випуску усереднені кількісні припущення на 2020-2021 роки з припущеннями, наданими експертами у квітні 2020 року, прослідковується одностайність експертної думки у бік підвищення показників середньорічної мінімальної заробітної плати, середньорічної ціни на нафту марки Brent (на 2020 рік), а також зміни тарифів на перевезення (пасажирів). Водночас врожай зернових у 2020-2021 роках зменшено.

В той же час, усереднений прогноз на 2020-2021 роки є кращим за своїми параметрами ніж прогноз МВФ, який, у свою чергу, для України є найбільш песимістичним серед усіх порівнюваних прогнозів, з точки зору, динаміки ВВП. В той же час інфляційні параметри лише на 2021 рік є максимально наближеними до параметрів консенсус-прогнозу.

Таблиця 1

Прогноз окремих показників організацій на 2020-2021 роки для України

Показник \ Період	Консенсус-прогноз ¹		Прогноз МВФ ²		Світовий банк ²	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
ВВП						
номінальний, млрд грн	3964	4391,4	3908	4277	x	x
% реальної зміни	-6,0	3,2	-8,2	1,1	-3,5	3,0
Індекс споживчих цін, %						
середній за рік	103,1	106,8	104,5	107,2		
грудень до грудня попереднього року	105,8	106,0	107,7	105,9	x	x
Обмінний курс, грн/дол. США						
середній	27,00	28,60	30,00	28,90	x	x
Рівень безробіття, у % до робочої сили віком 15–70 років	9,6	9,2	12,6	12,0		

¹ – станом на липень 2020 року

² – станом на червень 2020 року

Таблиця 2

Консенсус-прогноз на 2020-2021 роки

(станом на липень 2020 року)

Показник \ Період	2020 рік	2021 рік	2020 рік		2021 рік	
	Медіана		MIN	MAX	MIN	MAX
Національні рахунки	млрд грн					
Номінальний ВВП	3 964,0	4 391,4	3 706,8	4 117,0	4 136,9	4 632,6
Національні рахунки	індекс (% , річна зміна)					
Реальний ВВП	-6,0	3,2	-4,2	-8,0	-2,0	5,7
Споживання	-4,0	2,4	-1,4	-8,8	-1,7	6,9
приватне	-3,5	3,8	91,0	-10,0	1,5	7,7
державне	-4,7	1,5	-2,2	-12,3	-3,2	9,0
Валове нагромадження основного капіталу	-20,3	8,5	-11,2	-42,0	-7,0	15,0
Експорт товарів та послуг	-8,2	4,2	-0,1	-35,0	1,1	19,0
Імпорт товарів та послуг	-13,3	8,1	-5,0	-41,0	1,2	17,0
Випуск окремих секторів економіки	%, річна зміна					
Сільське господарство	-2,3	2,3	-1,0	-5,0	-1,0	3,7
Промислове виробництво	-7,9	2,2	-6,5	-12,0	-5,0	4,7
Інфляція	індекс (%)					
Дефлятор ВВП (середній за рік)	105,5	107,0	100,5	108,0	102,4	109,8
Індекс споживчих цін (середній за рік)	103,1	106,8	102,5	106,4	104,2	109,4
грудень до грудня попереднього року	105,8	106,0	104,2	111,7	102,3	110,0
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	98,1	107,3	95,9	107,1	102,6	111,6
грудень до грудня попереднього року	108,0	107,1	104,6	114,5	104,1	109,6
Зовнішній сектор	млрд дол. США					
Рахунок поточних операцій	-2,1	-3,8	6,1	-5,6	-0,9	-6,0
Обсяг експорту товарів та послуг	55,1	59,6	50,5	61,8	55,6	68,0
Обсяг імпорту товарів та послуг	-62,9	-69,1	-58,6	-65,0	-65,0	-76,0
Фінансовий рахунок	-0,6	-4,5	6,0	-4,0	-3,0	-6,5
Прямі іноземні інвестиції	1,0	-2,4	2,1	-1,5	-1,0	-3,5
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	26,7	27,3	20,6	30,5	21,3	31,7

Продовження таблиці 2

Показник	Період	2020 рік	2021рік	2020 рік		2021 рік	
		Медіана		MIN	MAX	MIN	MAX
Зовнішній сектор		% ВВП					
Рахунок поточних операцій		-1,4	-2,4	4,1	-2,2	-0,6	-3,8
Обсяг експорту товарів та послуг		37,5	38,8	35,0	56,1	36,0	43,8
Обсяг імпорту товарів та послуг		-42,9	-45,0	-40,3	-61,2	-41,6	-48,9
Фінансовий рахунок		-0,4	-3,1	4,0	-2,8	-1,9	-4,2
Прямі іноземні інвестиції		0,7	-1,6	1,4	-1,1	-0,6	-2,4
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США		18,2	17,7	14,0	20,4	11,0	20,3
Зовнішній сектор		%, річна зміна (номінальний)					
Обсяг експорту товарів та послуг		-13,2	6,0	-2,6	-20,4	1,5	19,3
Обсяг імпорту товарів та послуг		-17,2	10,3	-14,5	-22,9	1,7	16,9
Обмінний курс, грн/дол. США							
Середній		27,00	28,60	26,40	28,50	27,00	30,00
Кінець періоду		28,25	29,20	26,89	29,50	27,00	31,00
Державні фінанси		млрд грн					
Доходи зведеного бюджету		1 227,3	1 299,6	1 021,0	1 252,2	1 168,0	1 377,2
Видатки зведеного бюджету		1 445,0	1 449,0	1 331,0	1 550,6	1 283,0	1 648,3
Сальдо зведеного бюджету		-217,7	-149,5	-200,9	-310,0	-115,0	-271,1
Державний борг (прямий та гарантований)		2 212,9	2 425,0	61,5	2 492,0	61,3	2 734,7
Державні фінанси		% ВВП					
Доходи зведеного бюджету		31,0	29,6	20,1	31,6	21,8	31,4
Видатки зведеного бюджету		36,5	33,0	28,7	39,2	26,6	37,0
Сальдо зведеного бюджету		-5,5	-3,4	-5,0	-8,6	-2,7	-6,0
Державний борг (прямий та гарантований)		55,8	55,2	7,0	67,2	1,5	66,1
Соціальні показники							
Рівень безробіття (за методологією МОП), у % до робочої сили віком 15–70 років		9,6	9,2	9,2	11,7	8,2	11,0
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн		11 004	12 350	9 951	11 500	10 508	13 632
Реальна середньомісячна заробітна плата працівників (номінальна, скоригована на індекс споживчих цін), % до попереднього року		1,6	3,8	-7,5	4,3	-2,1	12,1

Таблиця 3

Консенсус-прогноз на 2022-2024 роки

(станом на липень 2020 року)

Показник \ Період	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Медіана			MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX
Національні рахунки	млрд грн								
Номінальний ВВП	4 983,0	5 539,5	6 222,3	4 605,0	5 130,3	5 080,0	5 885,3	5 550,0	6 414,3
Національні рахунки	індекс (% , річна зміна)								
Реальний ВВП	3,5	4,1	4,5	2,0	4,4	3,5	4,9	3,0	5,0
Споживання	3,0	3,5	3,5	2,2	4,9	2,7	4,4	2,7	4,0
приватне	3,5	3,9	3,8	2,9	5,8	3,5	4,4	3,0	4,2
державне	1,1	0,8	0,9	-2,4	3,4	-1,0	2,5	0,2	2,2
Валове нагромадження основного капіталу	9,4	9,3	9,3	-3,0	14,3	6,3	15,4	5,0	20,0
Експорт товарів та послуг	4,4	5,0	5,3	1,1	10,0	1,1	8,0	4,7	9,0
Імпорт товарів та послуг	7,0	6,8	7,4	1,1	10,7	1,0	10,5	4,9	9,5
Випуск окремих секторів економіки	%, річна зміна								
Сільське господарство	3,0	3,7	3,0	2,0	4,0	1,1	4,2	1,0	4,0
Промислове виробництво	3,3	3,8	4,4	-1,0	6,0	2,7	8,0	2,6	5,0
Інфляція	індекс (%)								
Дефлятор ВВП (середній за рік)	106,8	106,0	105,7	105,2	109,0	105,1	108,2	105,0	107,7
Індекс споживчих цін (середній за рік)	106,6	106,0	105,1	105,0	108,6	104,8	108,0	104,7	107,5
грудень до грудня попереднього року	106,0	105,4	105,0	105,0	109,0	105,0	107,0	104,8	107,0
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	106,3	106,8	106,0	105,0	110,4	105,3	109,2	105,0	108,5
грудень до грудня попереднього року	106,3	106,1	105,7	104,6	108,0	105,5	110,0	105,3	107,0
Зовнішній сектор	млрд дол. США								
Рахунок поточних операцій	-4,7	-4,1	-2,0	-1,0	-7,2	-0,8	-8,0	-1,2	-8,7
Обсяг експорту товарів та послуг	64,6	69,9	74,5	62,1	75,0	67,7	74,7	73,8	81,4
Обсяг імпорту товарів та послуг	-77,1	-82,0	-87,5	-68,9	-82,0	-75,8	-86,1	-82,0	-94,4
Фінансовий рахунок	-6,3	-6,3	-4,5	-2,5	-10,3	-1,2	-14,2	-1,0	-17,6
Прямі іноземні інвестиції	-3,0	-3,6	-4,2	-2,0	-4,5	-2,0	-5,5	-1,0	-6,5
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	27,8	28,2	28,6	24,0	32,5	23,0	37,4	18,0	45,4

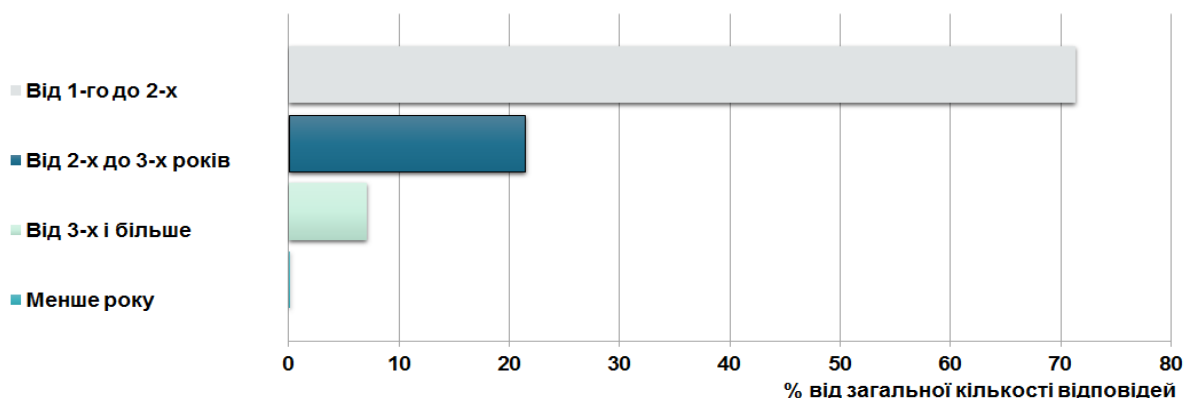
Продовження таблиці 3

Показник \ Період	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Медіана			MIN	MAX	MIN	MAX	MIN	MAX
Зовнішній сектор	% ВВП								
Рахунок поточних операцій	-2,7	-2,1	-1,0	-0,6	-4,5	-0,4	-4,3	-0,6	-4,2
Обсяг експорту товарів та послуг	37,3	36,6	35,8	34,7	44,5	32,6	43,6	33,0	44,2
Обсяг імпорту товарів та послуг	-44,5	-42,9	-42,0	-41,2	-50,7	-40,7	-48,6	-41,7	-48,8
Фінансовий рахунок	-4,2	-3,7	-2,7	-1,4	-6,0	-0,6	-7,5	-0,4	-8,4
Прямі іноземні інвестиції	-1,7	-1,9	-2,0	-1,2	-2,6	-1,1	-2,9	-0,5	-3,1
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	16,0	14,8	13,7	14,8	18,9	13,6	19,7	9,6	21,7
Зовнішній сектор	%, річна зміна (номінальний)								
Обсяг експорту товарів та послуг	6,7	8,2	8,4	4,0	10,3	-1,3	11,0	6,0	9,0
Обсяг імпорту товарів та послуг	9,0	8,2	8,2	6,0	12,2	-4,9	11,7	5,9	9,7
Обмінний курс, грн/дол. США									
Середній	28,77	29,01	29,85	28,00	31,05	27,00	32,65	28,10	34,30
Кінець періоду	30,10	30,40	32,25	29,00	32,50	26,00	35,00	28,70	35,10
Державні фінанси	млрд грн								
Доходи зведеного бюджету	1 424,5	1 571,5	1 723,0	1 313,0	1 544,0	1 396,4	1 712,5	1 455,3	1 929,8
Видатки зведеного бюджету	1 539,5	1 680,5	1 840,0	1 407,6	1 771,7	1 520,4	1 917,0	1 580,1	2 170,2
Сальдо зведеного бюджету	-139,9	-127,0	-124,8	-90,0	-227,7	-88,0	-230,5	-86,0	-240,4
Державний борг (прямий та гарантований)	2 400,0	2 200,0	2 412,5	2 050,0	2 809,6	1 980,0	2 937,4	1 950,0	3 071,1
Державні фінанси	% ВВП								
Доходи зведеного бюджету	28,6	28,4	31,1	26,3	31,1	23,7	31,0	23,2	31,0
Видатки зведеного бюджету	30,9	30,3	33,2	29,1	35,2	25,8	34,1	25,2	34,3
Сальдо зведеного бюджету	-2,8	-2,3	-2,3	-1,9	-4,5	-1,7	-4,1	-1,5	-3,8
Державний борг (прямий та гарантований)	48,2	39,7	43,6	40,1	55,8	33,6	53,1	31,0	50,0
Соціальні показники									
Рівень безробіття (за методологією МОП), у % до робочої сили віком 15–70 років	8,5	8,9	8,2	8,0	12,4	7,5	9,5	7,2	9,9
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн	13 990	15 778	17 660	11 500	15 414	12 000	17 169	11 500	18 923
Реальна середньомісячна заробітна плата працівників (номінальна, скоригована на індекс споживчих цін), % до попереднього року	3,2	5,1	3,9	-2,0	7,1	-1,7	8,1	-8,7	9,2

РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТНОГО ОПИТУВАННЯ

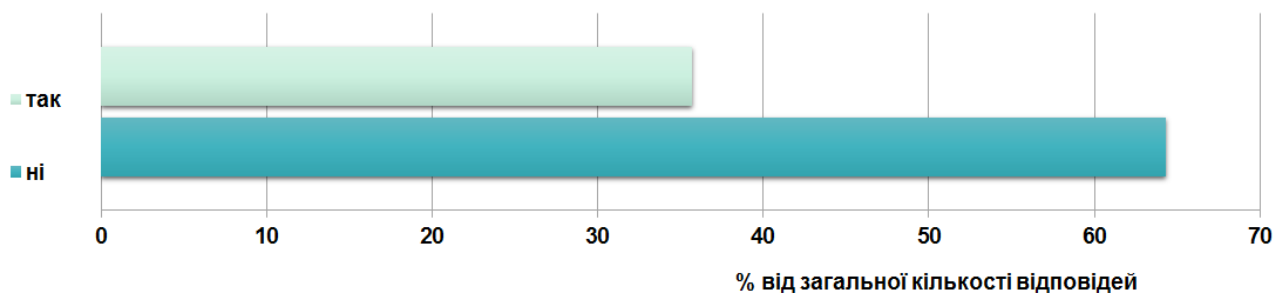
ВПЛИВ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ ТА МОЖЛИВІСТЬ ДРУГОЇ ХВИЛІ

1. Скільки часу необхідно Україні для відновлення втраченого потенціалу під час першої хвилі пандемії COVID-19?

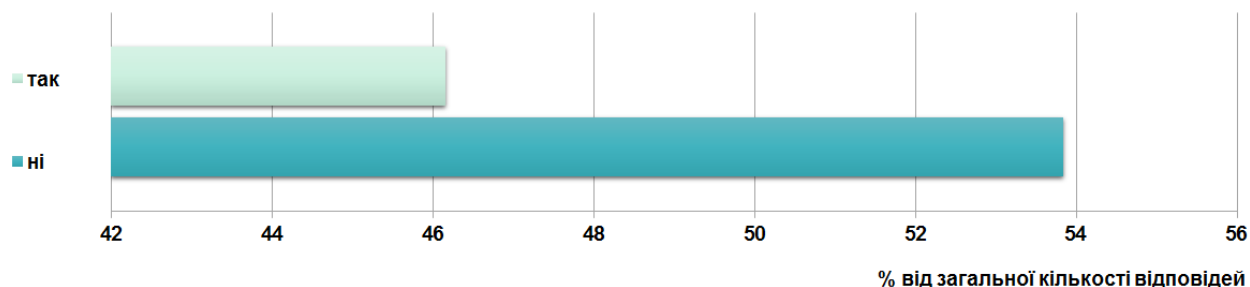

2. Чи вважаєте Ви ефективним застосування в Україні наступних кроків для відновлення виробництва в промисловості, сільському господарстві, транспорті, торгівлі та будівництві в постпандемічний період?

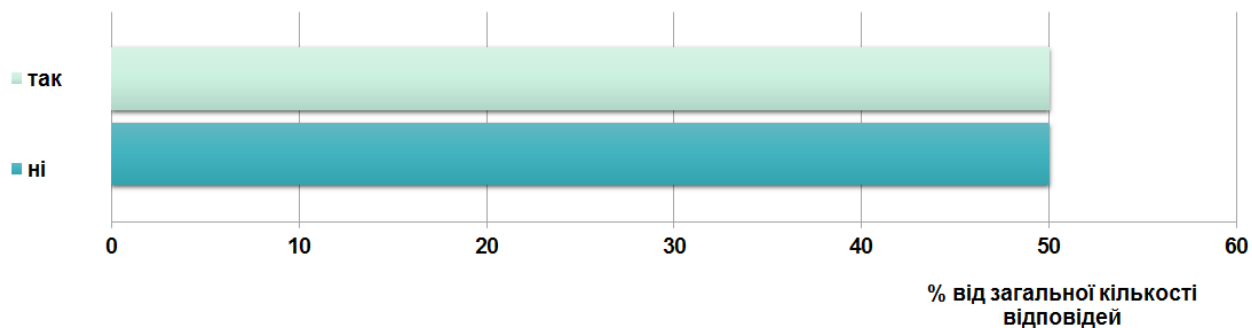
2.1. Запровадження «розумного» протекціонізму (критерію локалізації виробництва під час проведення публічних закупівель або інших заходів підтримки національних виробників)

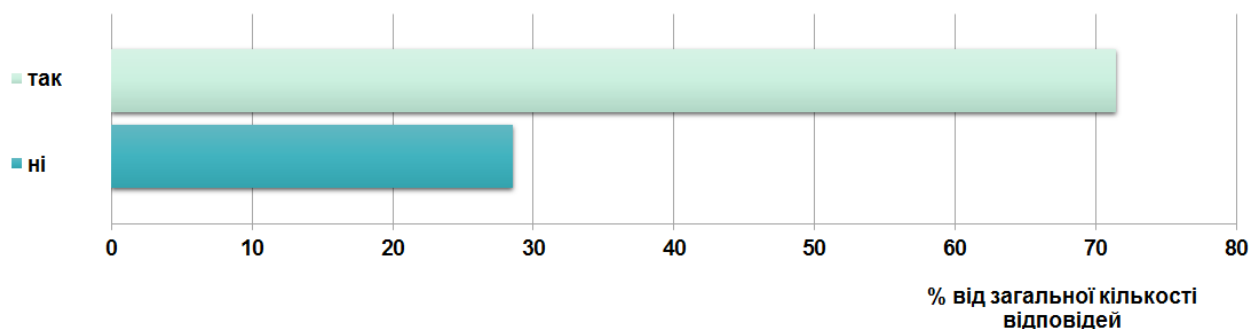
2.2. Запровадження податкових пільг для виробництв, які були зупинені на час карантину

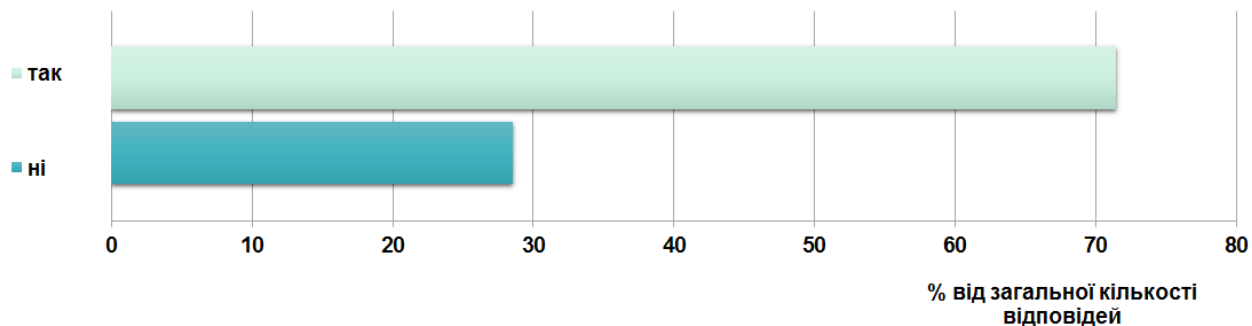
2.3. Відновлення державного замовлення на продукцію вітчизняних підприємств

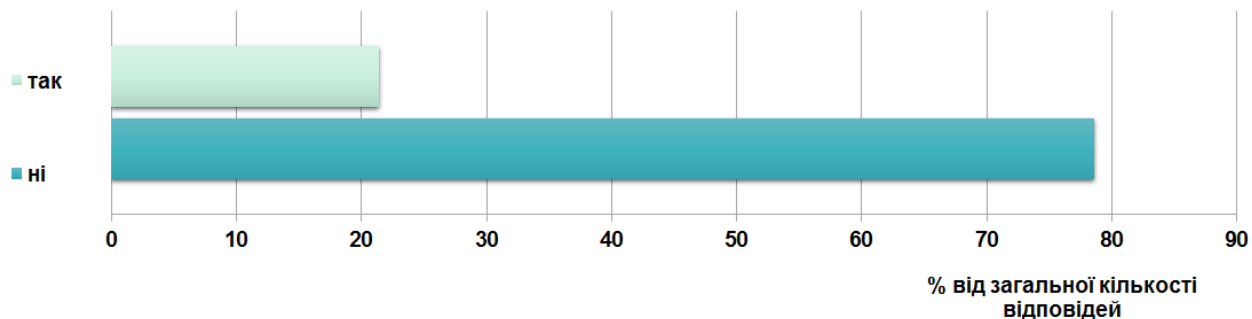
2.4. Розширення програм «пільгового кредитування» МСП, іпотеки шляхом компенсації кредитної ставки з бюджету

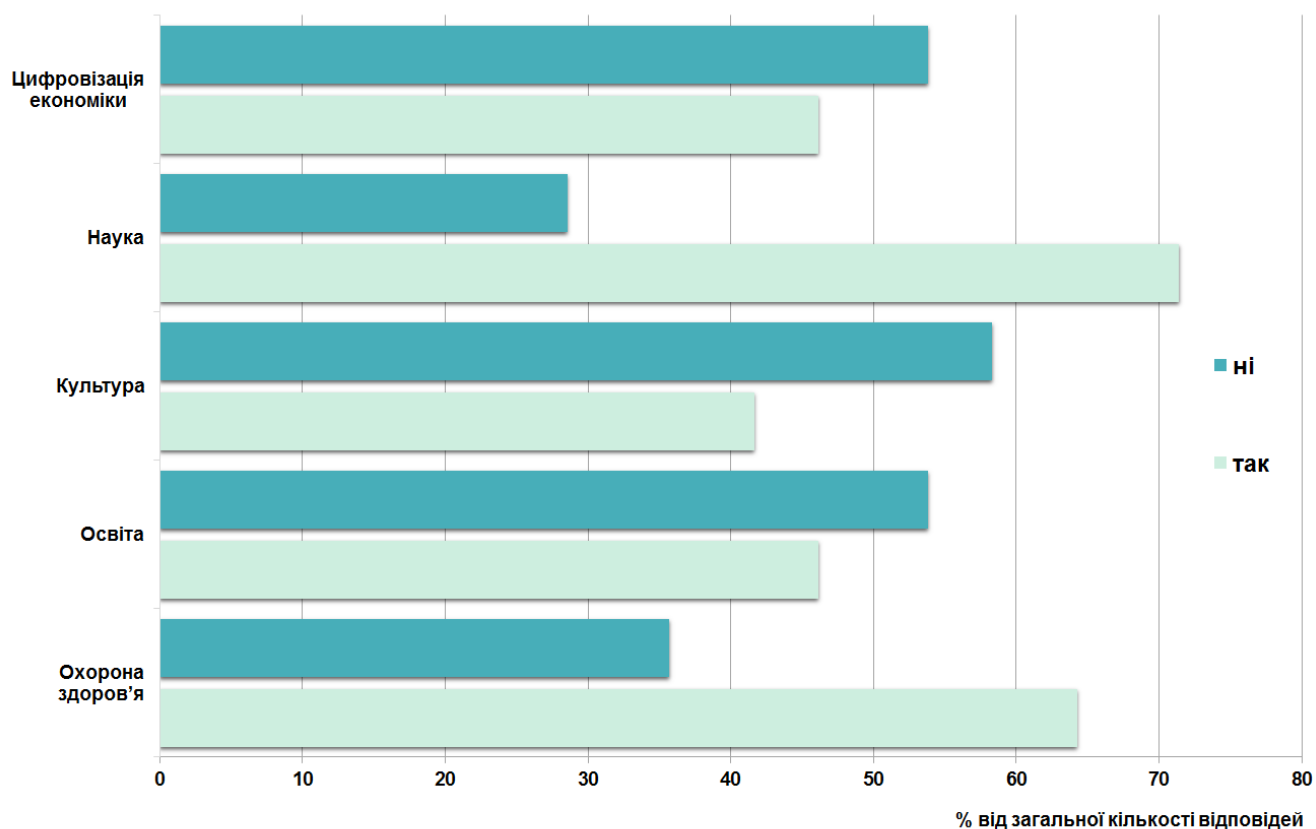
2.5. Фінансування за участі держави створення повного циклу виробництва товарів, критично необхідних в умовах, що становлять загрозу життю і здоров'ю громадян

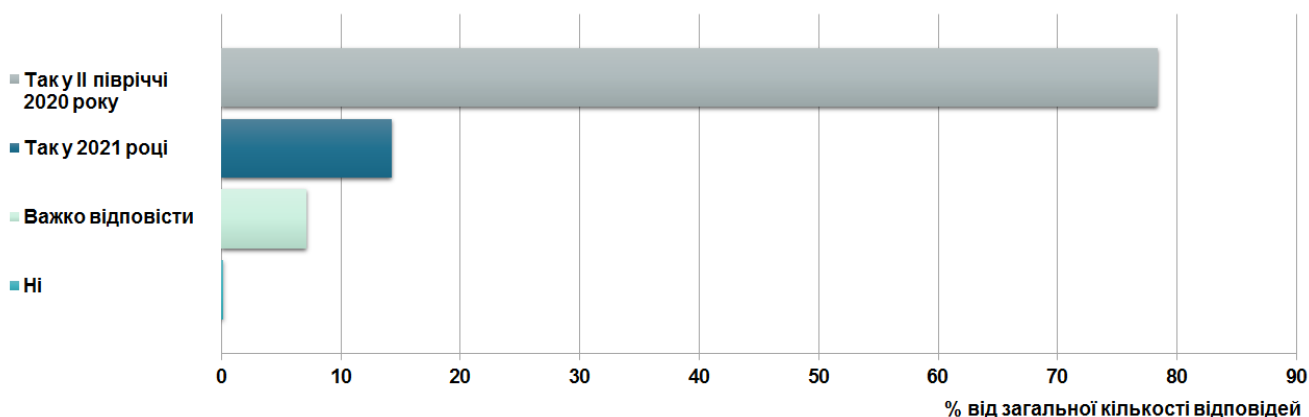
2.6. Збільшення обсягу «гелікоптерних грошей», які роздаються населенню

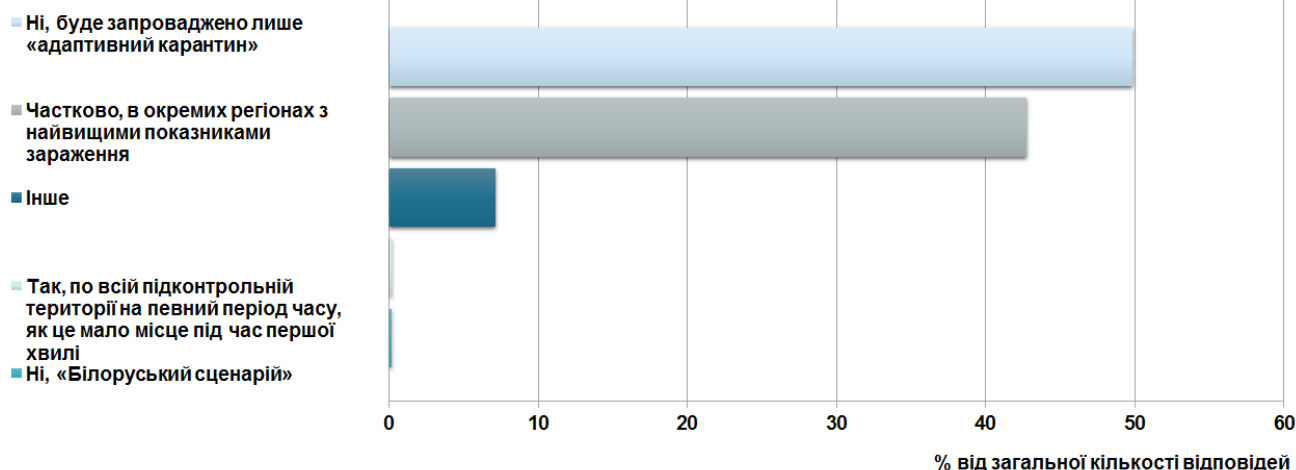
3. Чи вважаєте Ви ефективним в постпандемічний період збільшення державної підтримки в різних формах наступних сфер?

4. Чи можлива друга хвиля пандемії COVID-19?

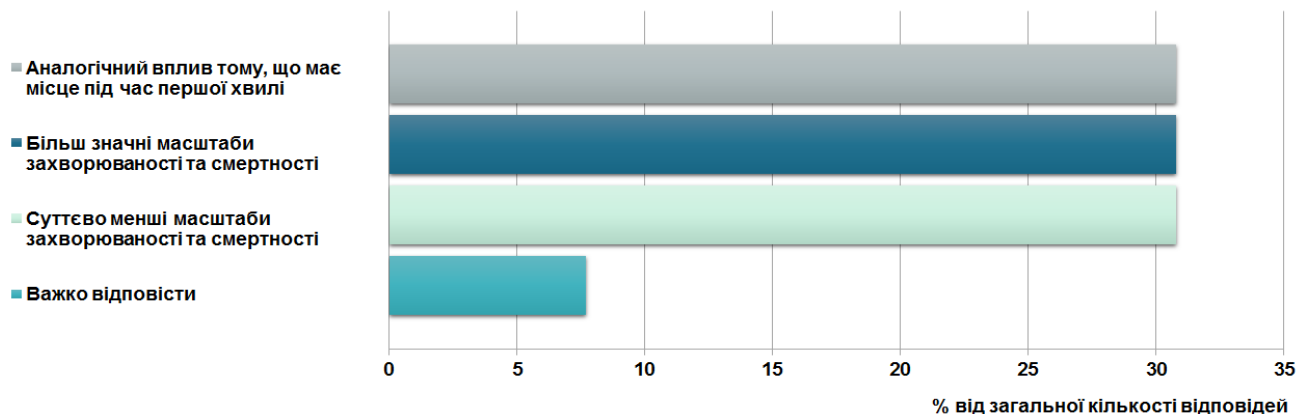

4.1. Якщо Ви надали відповідь «ТАК», то, на Вашу думку, чи буде Україна впроваджувати жорсткі карантинні обмеження з метою стримування COVID-19?

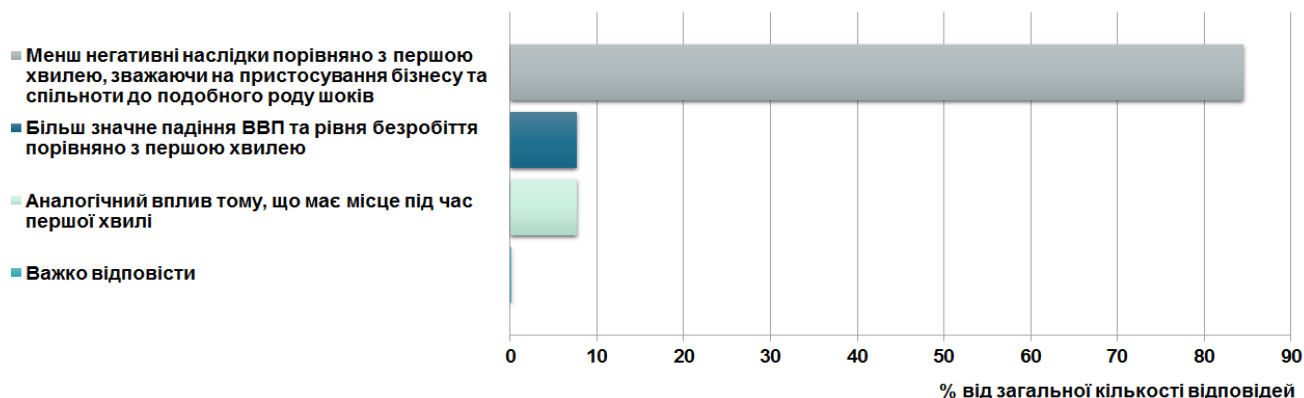

4.2. Якщо ви надали відповідь «ТАК», то, на Вашу думку, які наслідки для суспільства та економіки матиме друга хвиля пандемії COVID-19?

Для суспільства:

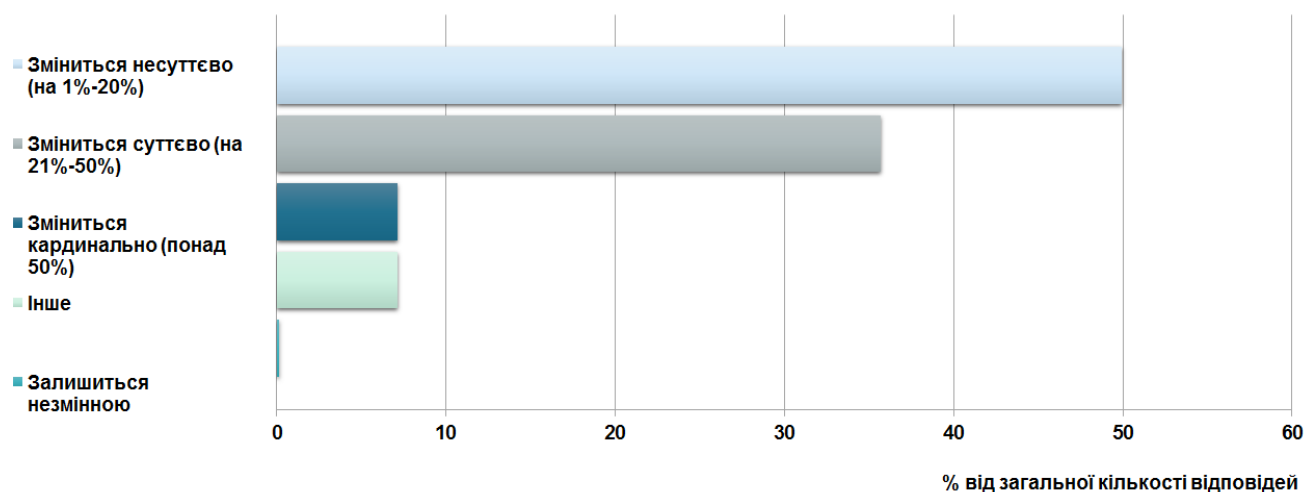

Для економіки:

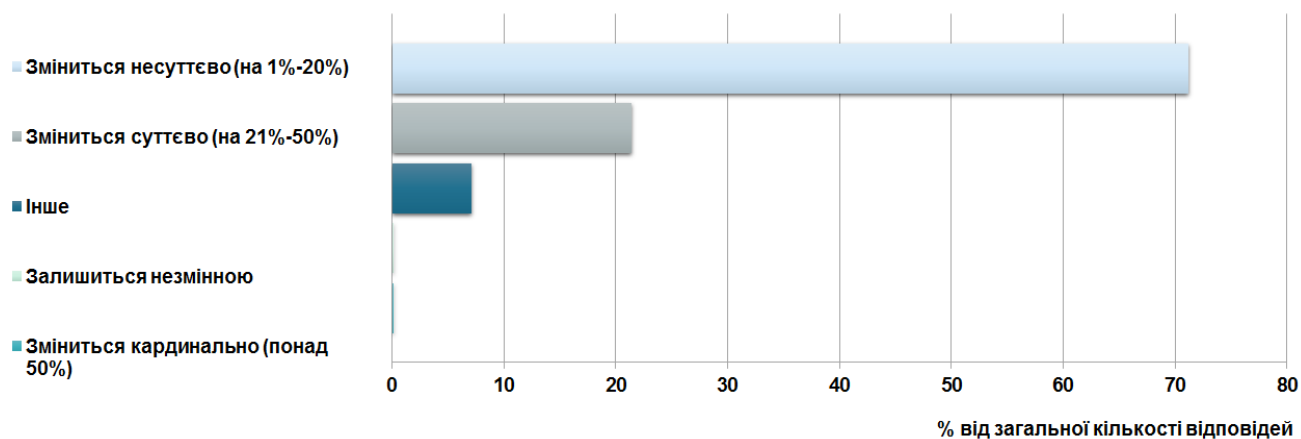

ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ МАЙБУТНІЙ РОЗВИТОК СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

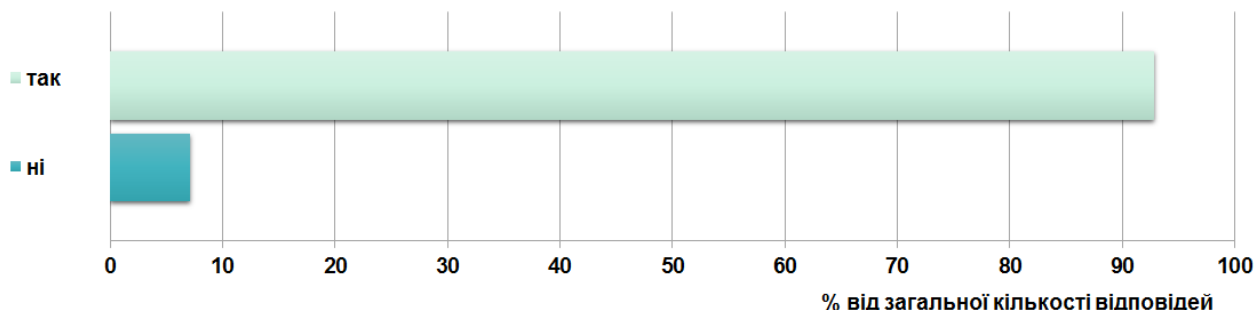
5. Наскільки в поспандемічному світовому суспільстві зміниться поведінка людей: звички щодо їжі, спілкування, фізичного навантаження, проведення відпусток та вільного часу, ставлення до людських цінностей?

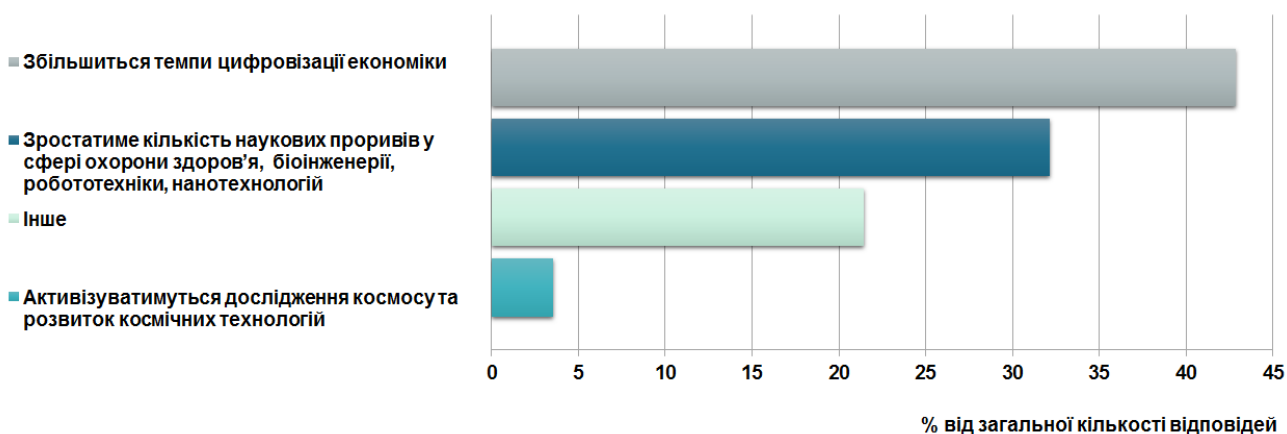
6. Наскільки зміниться поведінка громадян України: звички щодо їжі, спілкування, фізичного навантаження, проведення відпусток та вільного часу, ставлення до людських цінностей після пандемії?

7. На Ваш погляд, коронавірусна криза змінить характер майбутнього розвитку світової економіки?

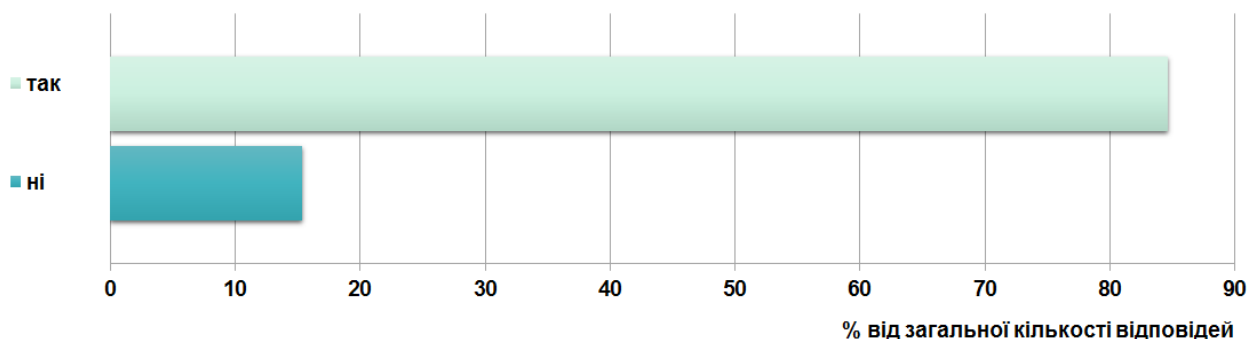
7.1. Якщо ви надали відповідь «ТАК», то, на Вашу думку, які зміни відбудуться?

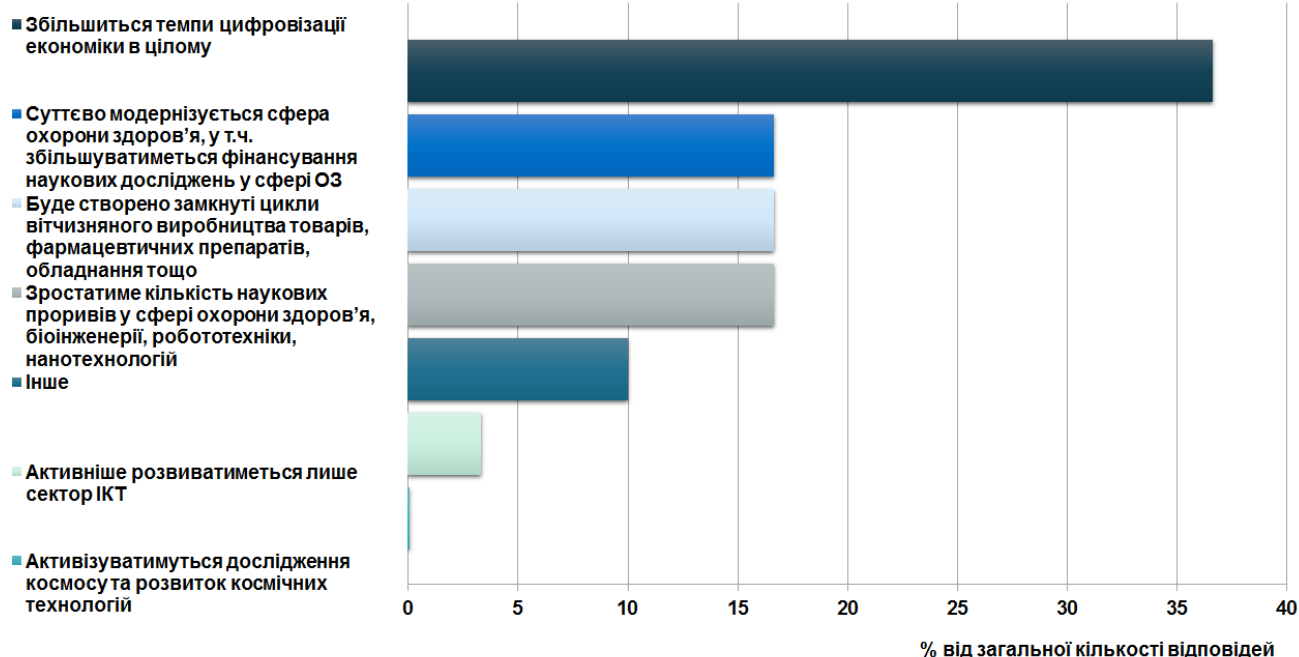
Позиція, висловлена окремими експертами до відповіді «Інше»:

- зміняться ланцюжки постачання та багато виробництв будуть перенесені ближче до ринків збуту. ідея глобалізації сильно постраждає;
- з'являться нові напрямки запобігання ймовірних майбутніх загроз;
- зміниться ринок нерухомості, зменшиться попит на офісні будівлі, натомість зростає на заміське житло;
- прискоряться темпи формування нового технологічного укладу «Ця криза» (Ця криза - етап процесу оновлюючого руйнування старої економіки).

8. На Ваш погляд, коронавірусна криза змінить характер майбутнього розвитку економіки України?

8.1. Якщо ви надали відповідь «ТАК», то, на Вашу думку, які зміни відбудуться?

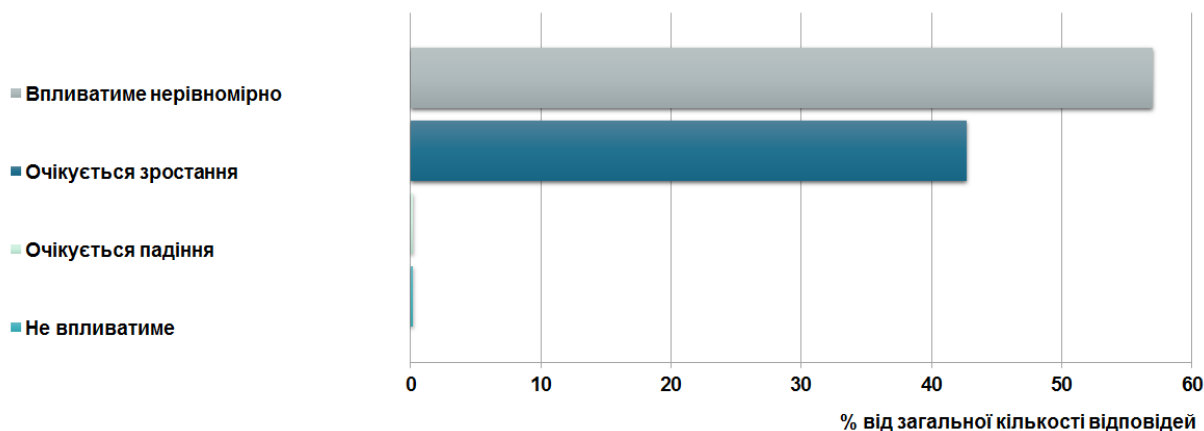

Позиція, висловлена окремими експертами до відповіді «Інше»:

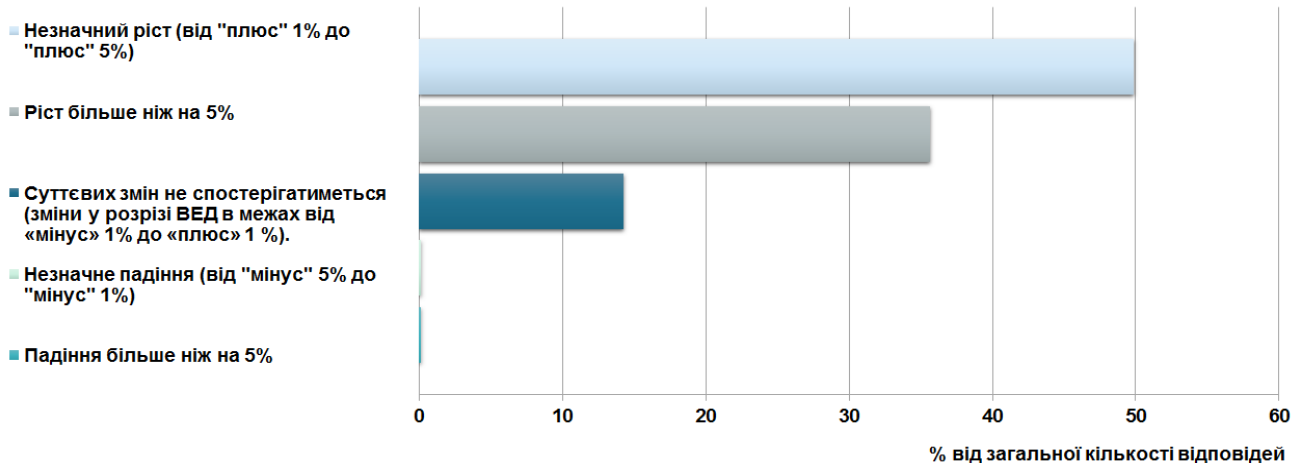
- буде більше протекціоністських ідей, які не призведуть ні до чого, окрім збереження нерівних умов ведення бізнесу (щоправда під іншими лозунгами);
- розвиток внутрішнього туризму, служб доставки, поштових сервісів;
- ресурсна і аграрна економіка потрапить в перманентну кризу, що примусить до структурних реформ, але не в короткостроковій перспективі.

ПРОЦЕСИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

9. На вашу думку, як пандемія COVID-19 вплине на розвиток процесів автоматизації виробництва та впровадження цифрових технологій в Україні?

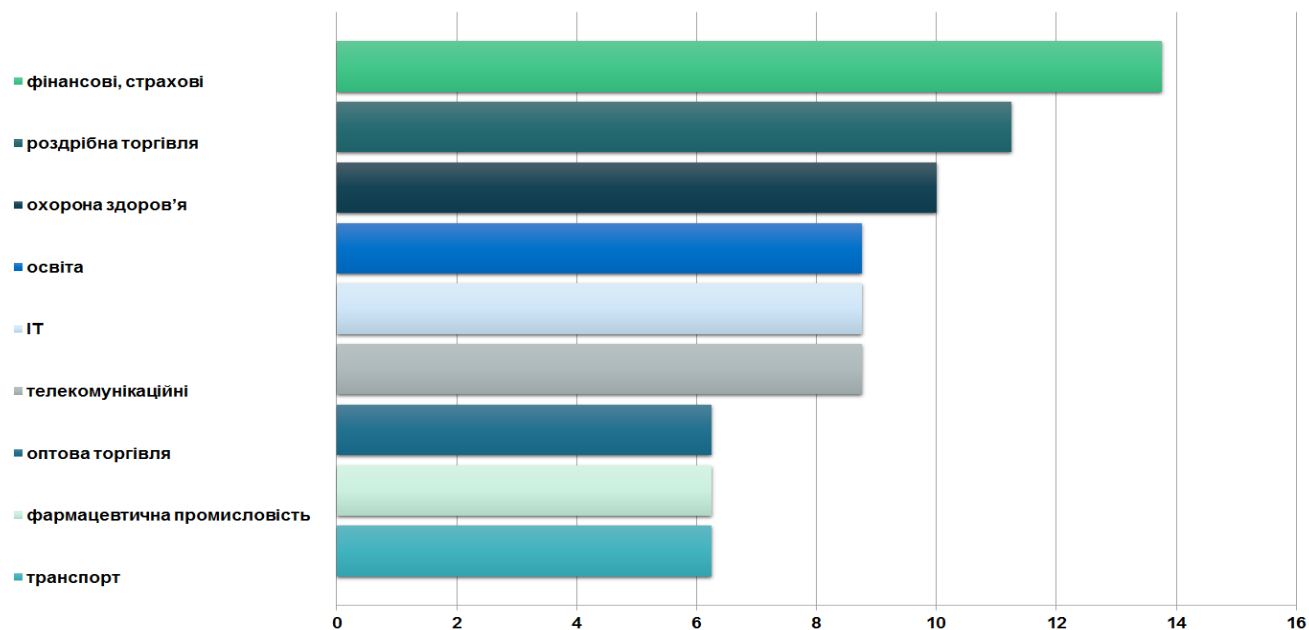

10. Відповідно до наданої відповіді вище, наведіть, як зміниться темп росту цифровізації економіки за підсумками 2020-2021 років порівняно з 2019 роком:

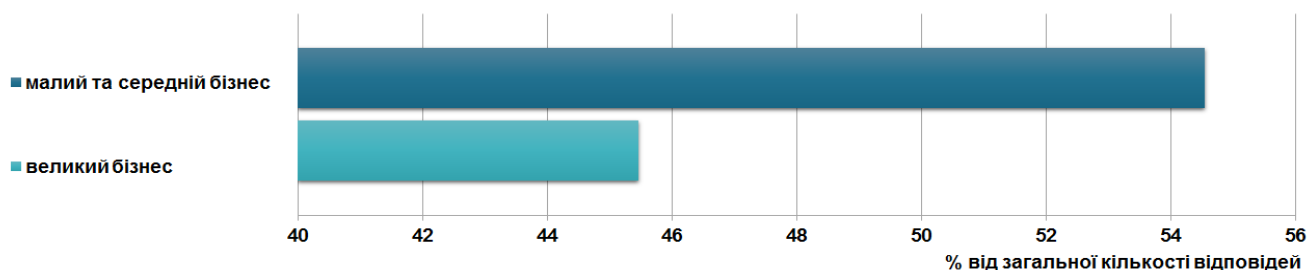

11. Якщо Ваша відповідь на попереднє питання «незначний ріст» або «ріст більше», зазначте, в яких галузях переважатимуть позитивні тенденції цифровізації?

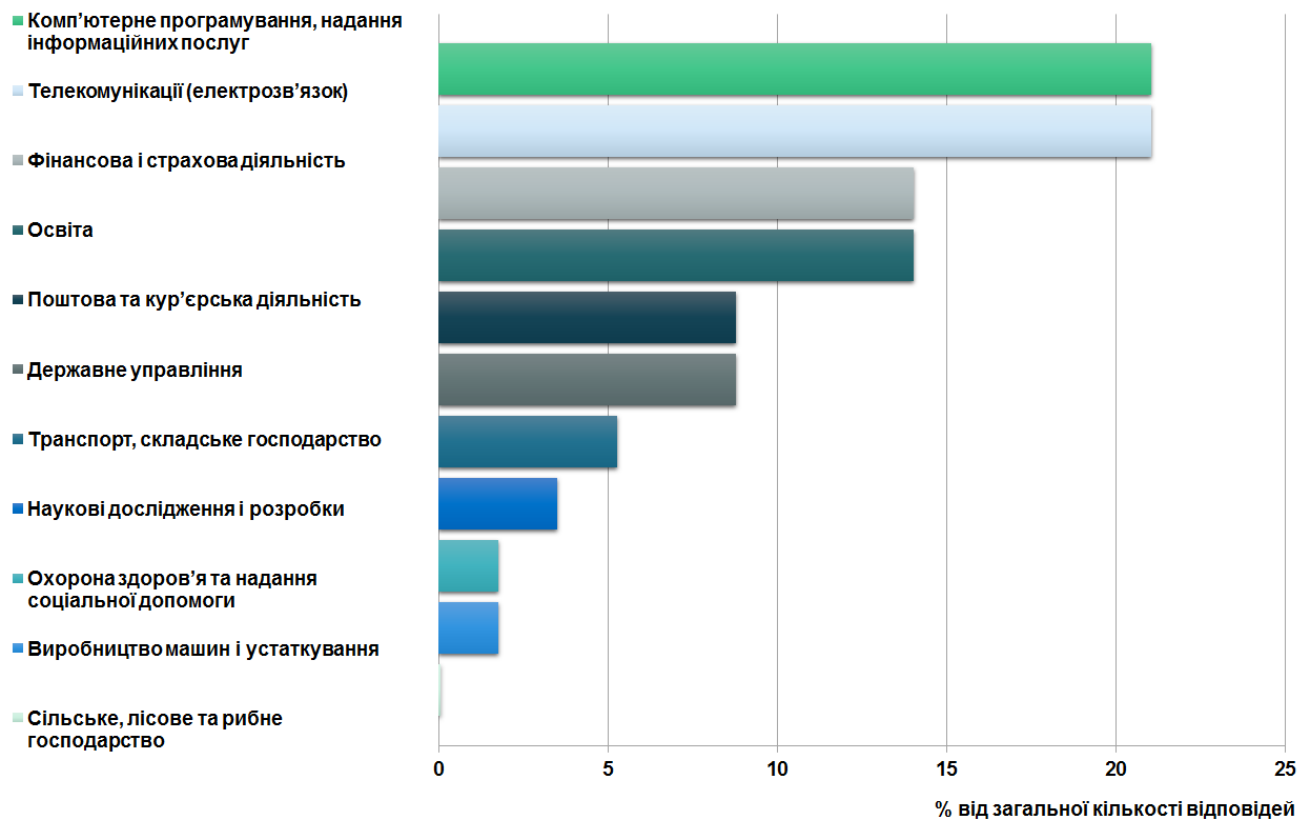
а) за видами економічної діяльності

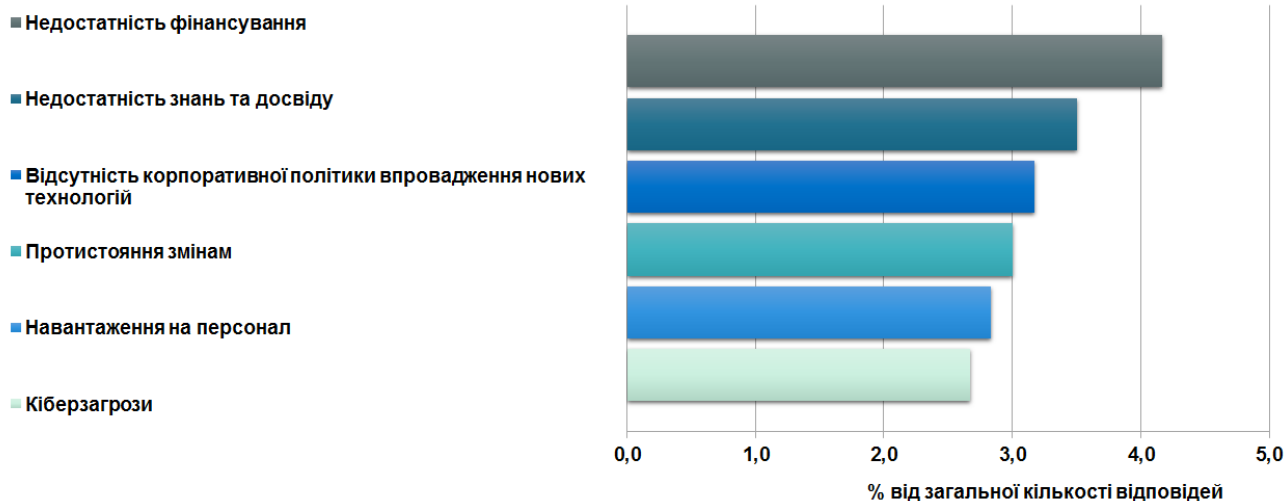
б) за масштабом бізнесу

12. Який сектор економіки найбільше виграє від впливу цифровізації?

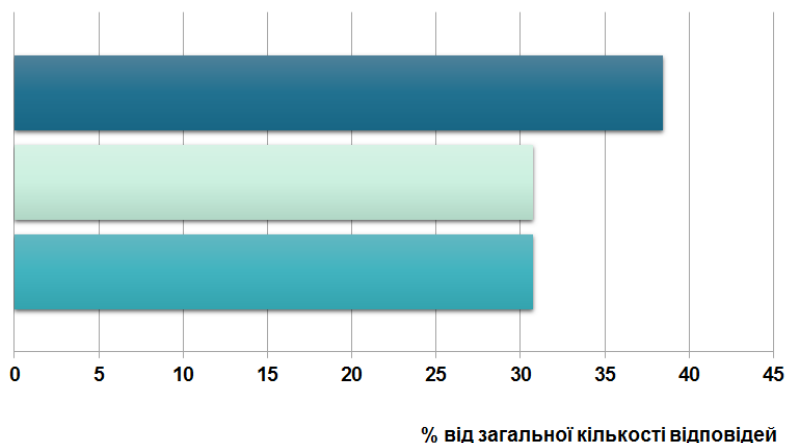

13. Як Ви оцінюєте внутрішні бар'єри, з якими стикаються компанії при введенні нових технологій?

14. Як Ви оцінюєте вплив цифровізації на ринок праці?

- За умов цифровізації формуються нові робочі місця з більш комфортними умовами праці, цифровізація сприяє підвищенню кваліфікації та освіченості працівників, зниженню рівня безробіття
- Зростає рівень безробіття через цифрову нерівність, тим самим негативно впливаючи на ринок праці
- Інше

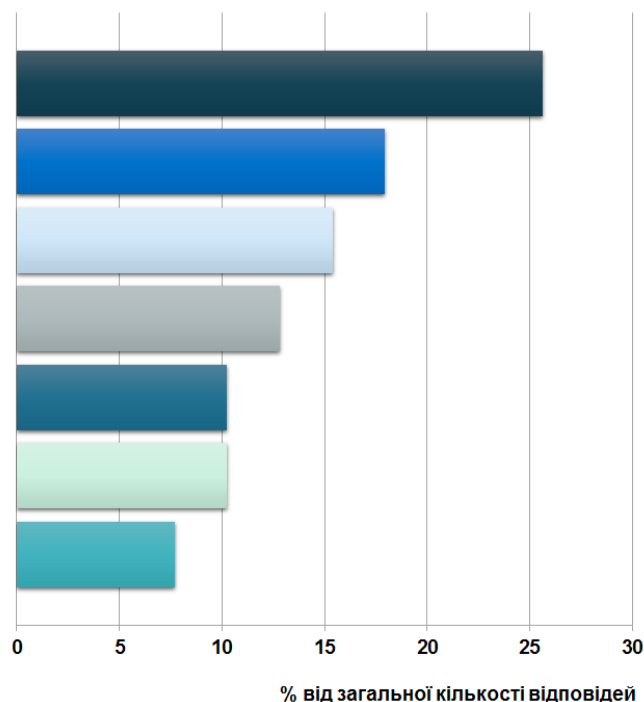

Позиція, висловлена окремими експертами до відповіді «Інше»:

- ринок праці змінюється, зникають одні професії, з'являються інші, загальний ефект на кількість робочих місць скоріше нейтральний, натомість продуктивність нових робочих місць має бути вищою;
- відбудеться трансформація ринку праці, нові умови функціонування зумовлять збільшення попиту на одні професії та зменшення попиту на інші;
- тенденції різноспрямовані.

15. Для прискорення процесів цифровізації необхідним є:

- Вирішення проблем з цифровою інфраструктурою та цифровими платформами в менш цифровізованих регіонах
- Збільшення обсягів фінансування навчальних програм з використання цифрових технологій для різних категорій населення
- Створення законодавчої регуляторної бази для вирішення проблем, які стоять на заваді цифровізації економіки (наприклад детінізації IT-сектору)
- Популяризація цифрових технологій серед бізнесу та підвищення обізнаності підприємців щодо переваг, які несуть цифрові технології
- Створення державних програм підтримки співробітництва державного сектору та бізнесу в сфері цифровізації
- Підтримка найбільш провідних компаній-інноваторів цифрових технологій з боку держави
- Створення пільгових кредитних програм для стимулювання процесів цифровізації на підприємствах

РИЗИКИ / ЯВИЩА НА 2020-2024 РОКИ

Оцінка ризиків здійснювалась за двома критеріями: ймовірність реалізації конкретного ризику та вплив ризику на економіку України.

На основі наданих матеріалів було розраховано інтегральну оцінку ризиків як добуток оцінок ймовірності реалізації явища та впливу явища на економіку України, зважений на кількість респондентів.

Ризики на 2020 рік оцінювалися ввосьме, на 2021 рік – вп'яте. Максимальна консенсус-оцінка як зовнішніх так і внутрішніх ризиків має інтегральне значення 16.

Найбільш значущими **внутрішнім ризиком / явищем** для вітчизняної економіки, серед запропонованих експертам для розгляду, виявився "Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у ПФУ, інших Фондах державного соціального страхування" (з інтегральною оцінкою 12 – у 2020 році та 10 – у 2021). Цей ризик у попередніх роках оцінювався експертами як доволі значущий (за 2017-2019 роки середня інтегральна оцінка – 9) та на фоні пандемії COVID-19 вдруге зайняв головну позицію.

Також високі оцінки на 2020 рік отримали чотири внутрішні ризики, пов'язані з пандемією COVID-19:

"Значне безробіття через повернення заробітчан, масове звільнення працівників" (10 / 9);

"Масове банкрутство підприємств середнього та малого бізнесу" (10 / 7);

"Прискорення інфляційних процесів" (9 / 9);

"Експоненціальне поширення COVID-19, не спроможність медичної системи зупинити пандемію в Україні" (8 / 7).

Дещо зменшилась порівняно з попереднім опитуванням, але залишилась на високому рівні оцінка деяких постійних ризиків / явищ на 2020-2021 роки:

"Зростання негативних очікувань економічних агентів" у 2020 році – 11 (у попередньому опитуванні 12), у 2021 – 9 (9);

"Посилення неплатоспроможності реального сектору економіки" у 2020 – 11 (12), у 2021 – 10 (10);

"Суттєве падіння платоспроможного попиту населення" у 2020 році – 11(13), у 2021 – 9 (11);

"Збереження високого рівня корупції" у 2020 – 10 (11), у 2021 – 10 (10) - на думку експертів (відповідно до інтегральних оцінок) цей ризик матиме значення і у послідовних роках (у 2022 – 9, у 2023 - 8);

"Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі" у 2020 – 10 (11), у 2021 – 8 (10).

Єдиним внутрішнім ризиком, оцінки якого виявились вищими порівняно з попереднім опитуванням, став "Прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку" у 2020 році – 11 (9), у 2021 – 9 (7).

Найменш значущими для економіки експертами оцінено внутрішні ризики / явища "Дефолт по зовнішнім боргам" (інтегральна оцінка (5) – у 2020 році, у 2021 році – (6)).

Оцінка реалізації ризиків та їх впливу на економіку України проводилася за такою шкалою.

Оцінка ймовірності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Значна ймовірність (50% і більше) прояву явища – 4	Значний вплив – 4
Середня ймовірність (30–49%) прояву явища – 3	Помірний вплив – 3
Помірна ймовірність (10–29%) прояву явища – 2	Слабкий вплив – 2
Мала ймовірність (менше 10%) прояву явища – 1	Незначний вплив – 1
Явище не є вірогідним – 0	Вплив відсутній – 0

Серед **зовнішніх ризиків / явищ** на 2020 та 2021 роки висока інтегральна оцінка зберігається за ризиками, які оцінюються не вперше, хоча деякі з них мають дещо нижчі інтегральні оцінки порівняно з попереднім опитуванням:

"Нова світова криза (внаслідок руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутства ряду промислових виробників в країнах ЄС/світі)": інтегральна оцінка на 2020 рік – 11, на 2021 – 7 (у попередньому опитуванні інтегральна оцінка цього ризику на 2020 рік була 11, на 2021 – 9). Цей ризик / явище вдруге займає лідируючу позицію.

"Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталів": інтегральна оцінка у 2020 році – 10, (у попередньому опитуванні 13), у 2021 – 9 (10);

"Вихід нерезидентів з ОВДП" у 2020 – 9 (10), у 2021 – 9 (8);

"Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активне військове протистояння на сході країни" у 2020 – 9 (8), у 2021 – 8 (9).

Високу інтегральну оцінку отримав новий зовнішній ризик:

"Виникнення інших хвиль пандемії COVID-19 в світі" (інтегральна оцінка 10 на 2020 рік; 8 – на 2021)".

Найменш значущими з зовнішніх ризиків експертами оцінено ризики / явища "Запуск в експлуатацію трубопроводів Північний потік 2 та Турецький потік" (інтегральна оцінка (3) – у 2020 році, у 2021 році – (6)) та "Суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках" (у 2020 – 3, у 2021 - 4). За попередніми оцінками вплив цих ризиків був вищим: у 2020 році – (8) та (6), у 2021 році – (9) та (5) відповідно.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА РИЗИКІВ / ЯВИЩ НА 2020-2024 РОКИ

Таблиця 4

Зовнішні ризики / явища (липень 2020 року)

Зовнішні ризики / явища	2020 рік			2021 рік			2022 рік			2023 рік			2024 рік		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Нова світова криза (внаслідок руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутства ряду промислових виробників в країнах ЄС/світі)	11	3	3	7	2	3	4	1	2	3	1	2	3	1	2
Виникнення інших хвиль пандемії COVID-19 в світі	10	3	3	8	3	3	4	2	2	3	1	2	3	1	2
Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу	10	3	3	9	3	3	5	2	2	5	2	2	4	2	2
Вихід нерезидентів із ОВДП	9	3	3	9	3	3	5	2	2	5	2	2	5	2	2
Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активне військове протистояння на сході країни	9	3	3	8	3	3	8	3	3	7	2	3	5	2	2
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	6	2	3	7	3	3	5	2	2	4	2	2	4	2	2
Впровадження нових торговельних бар'єрів для вітчизняного експорту з боку інших країн	5	2	2	5	2	2	3	2	2	3	2	2	3	2	1
Запуск в експлуатацію трубопроводів Північний потік 2 та Турецький потік	3	1	2	6	2	2	6	2	2	5	2	2	4	2	2
Суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках	3	1	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2	4	2	2

Внутрішні ризики / явища (липень 2020 року)

Внутрішні ризики / явища	2020 рік			2021 рік			2022 рік			2023 рік			2024 рік		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування	12	4	3	10	3	3	6	2	3	6	2	3	6	2	2
Зростання негативних очікувань економічних агентів	11	4	3	9	3	3	6	3	2	4	2	2	3	2	2
Посилення неплатоспроможності реального сектору економіки	11	3	3	10	3	3	6	2	2	5	2	2	4	2	2
Прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку	11	3	3	9	3	3	6	2	2	5	2	2	5	2	2
Суттєве падіння платоспроможного попиту населення	11	3	3	9	3	3	6	2	3	5	2	2	4	1	2
Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі	10	3	3	8	3	2	7	3	2	5	2	2	4	2	2
Значне безробіття через повернення заробітчан, масове звільнення працівників	10	3	3	9	3	3	5	2	2	4	2	2	3	1	2
Масове банкрутство підприємств середнього та малого бізнесу	10	3	3	7	2	3	4	2	2	3	1	2	3	1	2
Збереження високого рівня корупції	10	3	3	10	3	3	9	3	3	8	3	3	6	2	2
Недостатньо швидке проведення реформ	9	3	3	8	3	3	7	3	2	6	3	2	5	2	2
Прискорення інфляційних процесів	9	3	3	9	3	3	5	2	2	4	2	2	3	1	2
Експоненціальне поширення COVID-19, не спроможність медичної системи зупинити пандемію в Україні	8	2	3	7	2	3	4	1	2	3	1	2	2	1	1
Значний перегляд соціальних стандартів у бік підвищення	6	2	2	6	2	2	4	2	2	5	2	2	5	2	2
Дефолт по зовнішнім боргам	5	2	3	6	2	3	4	2	3	4	1	3	4	1	2
Запровадження податку на виведений капітал	5	2	2	6	2	3	5	2	2	4	2	2	3	2	2

УЗАГАЛЬНЕНІ ПРИПУЩЕННЯ КОНСЕНСУС-ПРОГНОЗУ

Таблиця 5

Показник \ Період	На 2020 рік станом на:								
	05/17	09/17	04/18	09/18	12/18	04/19	10/19	4/20	07/20
ВВП, % реальні зміни:									
Російська Федерація	1,5	1,6	1,5	1,5	1,7	1,7	1,5	-2,3	-6,3
США	2,1	2,1	2,2	2,6	2,5	2,5	2,3	-1,2	-6,3
Китай	6,2	6,2	6,3	6,4	6,3	6,4	6,2	2,6	1,6
Єврозона	1,4	1,4	1,7	2,0	1,9	1,9	1,3	-1,7	-9,5
ЄС-27	1,6	1,6	1,8	2,0	2,0	2,0	1,6	-2,8	-7,2
Ціни на нафту марки Brent, середньорічна, дол. США/барель	61,5	61,8	62,5	67,9	70,4	66,3	64,8	35,0	40,0
Ціна на базові метали, середньорічна зміна, у % до попереднього року	2,6	2,3	2,0	-1,6	-1,1	-1,6	-3,5	-10,0	-13,8
Ціна на залізну руду, середньорічна зміна, у % до попереднього року	-5,0	-5,5	-5,0	-4,2	-3,0	-5,8	9,2	-20,0	-14,0
Ціна на карбамід, середньорічна зміна, у % до попереднього року	2,1	2,1	2,1	2,7	2,1	2,0	0,4	-7,5	x
Ціна на пшеницю, середньорічна зміна, у % до попереднього року	3,0	3,5	3,0	2,6	3,0	2,0	1,2	-5,0	-2,0
Ціна на кукурудзу, середньорічна зміна, у % до попереднього року	2,0	2,6	2,0	2,3	2,3	1,8	2,2	-5,0	-6,0
Середньорічний обмінний курс, євро/дол. США	1,05	1,11	1,20	1,20	1,15	1,14	1,11	1,11	1,12
Середньорічна ціна на імпортований природний газ, дол. США за 1 тис. м3	251	254,5	270	275,7	278	287	226	130	120
Зміна тарифів на комунальні послуги для населення (грудень до грудня), на базі яких розраховується індекс споживчих цін, %, зокрема:									
<i>природний газ</i>	10	12,5	20	19	15	15	3,5	0,0	-0,5
<i>гаряча вода, опалення</i>	9,3	17,5	10	11,5	10	20	20	0,0	0,0
<i>електроенергія</i>	10	17,5	22,5	20,5	20	15	5	0,0	0,0
Зміна тарифів на перевезення (грудень до грудня), %, зокрема:									
<i>пасажирів, багажу і вантажобагажу пасажирів залізничним транспортом</i>	x	x	x	x	x	x	20	0,0	14,5
<i>вантажні залізничні перевезення</i>	x	x	x	x	x	x	20	0,0	7,5
Мінімальна заробітна плата середньорічна, грн.	3821	4057,5	4600	4300	4400	4173	4173	4723	4815
Врожай зернових, млн. тонн	63	63	65	62,1	63,3	63,2	67,4	70,7	69
Облікова ставка, %, на кінець року	11	12,3	14	16	17,8	17,5	16	8,5	6
Середньозважена середньорічна ставка за новими кредитами, %	15	14	16	17,7	18	19	19	16	x
Залучення ресурсів МВФ НБУ та Урядом України, млрд. дол. США	2	3,4	2	2	2	2,5	1,2	4,3	3,5
Доходи бюджету від приватизації, млн. грн.	1500	1500	1500	1200	2050	1823	500	500	1000

Продовження таблиці 5

Показник	Період	На 2021 рік станом на:					
		04/18	09/18	12/18	04/19	04/20	07/20
ВВП, % реальні зміни:							
Російська Федерація		1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	3,5
США		1,9	2,0	2,0	1,9	1,7	4,5
Китай		6,2	6,3	6,3	6,3	5,0	8,2
Єврозона		1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	5,0
ЄС-27		1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	4,9
Ціни на нафту марки Brent, середньорічна, дол. США/барель		65	68,7	69,6	69,5	45	45
Ціна на базові метали , середньорічна зміна, у % до попереднього року		2,0	2,0	1,8	1,5	5,0	6,0
Ціна на залізну руду , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,0	1,6	1,0	1,0	5,0	5,0
Ціна на карбамід , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,8	2,6	2,0	2,0	5,0	x
Ціна на пшеницю , середньорічна зміна, у % до попереднього року		2,0	2,0	1,3	1,3	2,0	1,5
Ціна на кукурудзу , середньорічна зміна, у % до попереднього року		2,0	2,0	2,0	2,0	2,3	2,5
Середньорічний обмінний курс , євро/дол. США		1,15	1,14	1,15	1,14	1,10	1,11
Середньорічна ціна на імпортований природний газ , дол. США за 1 тис. м3		261	265	266,5	277	170	150
Зміна тарифів на комунальні послуги для населення (грудень до грудня), на базі яких розраховується індекс споживчих цін, %, зокрема:							
<i>природний газ</i>		20	15	15	14	10	10
<i>гаряча вода, опалення</i>		20	15	15	11,5	10	13,5
<i>електроенергія</i>		12,5	20	20	20	10	15
Зміна тарифів на перевезення (грудень до грудня), %, зокрема:							
<i>пасажирів, багажу і вантажобагажу пасажирів залізничним транспортом</i>		x	x	x	x	10	17,5
<i>вантажні залізничні перевезення</i>		x	x	x	x	15,4	15
Мінімальна заробітна плата середньорічна , грн.		6200	6150	6100	5500	5134	5975
Врожай зернових , млн. тонн		64	63,1	64	64	74	70
Облікова ставка , %, на кінець року		12	14	14	15	7,8	6,3
Середньозважена середньорічна ставка за новими кредитами , %		14,5	15	15	15	15	x
Залучення ресурсів МВФ Нацбанком та Урядом України , млрд. дол. США		1	1	1	1	2	1,5
Доходи бюджету від приватизації , млн. грн.		500	500	750	967	4500	2000

Продовження таблиці 5

Показник	Період	На 2022 рік станом на:		На 2023 рік станом на:	На 2024 рік станом на:
		04/19	07/20	07/20	07/20
ВВП, % реальні зміни:					
Російська Федерація		1,6	2,0	1,9	1,8
США		2,2	3,0	2,5	2,0
Китай		6,3	5,8	5,8	5,5
Єврозона		1,9	2,5	1,9	1,6
ЄС-27		1,8	3,7	2,0	1,6
Ціни на нафту марки Brent, середньорічна, дол. США/барель		68,5	48	50	50
Ціна на базові метали , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,0	2,8	2,8	3,0
Ціна на залізну руду , середньорічна зміна, у % до попереднього року		2,0	1,1	1,5	2,0
Ціна на карбамід , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,5	x	x	x
Ціна на пшеницю , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,3	1,5	1,5	2,0
Ціна на кукурудзу , середньорічна зміна, у % до попереднього року		1,7	1,8	2,6	2,5
Середньорічний обмінний курс , євро/дол. США		1,20	1,09	1,10	1,10
Середньорічна ціна на імпортований природний газ , дол. США за 1 тис. м3		283,9	173,5	183	195
Зміна тарифів на комунальні послуги для населення (грудень до грудня), на базі яких розраховується індекс споживчих цін, %, зокрема:					
<i>природний газ</i>		10	8	6	6,5
<i>гаряча вода, опалення</i>		10	10,5	6	2,7
<i>електроенергія</i>		7	10	5	5
Зміна тарифів на перевезення (грудень до грудня), %, зокрема:					
<i>пасажирів, багажу і вантажобагажу пасажирів залізничним транспортом</i>		x	12,5	6,5	6
<i>вантажні залізничні перевезення</i>		x	12,5	10	10
Мінімальна заробітна плата середньорічна , грн.		6000	6500	6800	7443
Врожай зернових , млн. тонн		62,6	71,5	72	73
Облікова ставка , %, на кінець року		16	7	7,3	6
Середньозважена середньорічна ставка за новими кредитами , %		18	x	x	X
Залучення ресурсів МВФ Нацбанком та Урядом України , млрд. дол. США		1	0,0	0,0	0,0
Доходи бюджету від приватизації , млн. грн.		750	3000	3000	4000

ДОДАТКИ

Таблиця 6

Основні макроекономічні показники за 2013-2019 роки¹

Показники	Період	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Національні рахунки, млрд грн								
Номінальний ВВП		1 465,2	1 586,9	1 988,5	2 385,4	2 983,9	3 560,6	3 974,6
Споживання		1 329,6	1 430,0	1 723,6	2 032,3	2 618,1	3 209,3	3 785, 1
Валове нагромадження		270,9	212,6	316,8	518,2	595,2	661,8	500,6
Чистий експорт товарів та нефакторних послуг		-135,3	-55,6	-51,9	-165,2	-229,4	-310,5	-311,2
Індекс, %, річна зміна								
Реальний ВВП		0	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2
Споживання		5,2	-6,2	-15,2	2,0	8,4	7,1	8,1
Валове нагромадження основного капіталу		-8,4	-24,0	-9,2	20,4	16,1	16,6	14,2
Експорт товарів та послуг		-8,1	-14,2	-13,2	-1,8	3,8	-1,3	6,7
Імпорт товарів та послуг		-3,5	-22,1	-16,7	9,3	12,6	3,0	6,3
Випуск окремих секторів економіки, %, річна зміна								
Сільське господарство		13,6	2,2	-4,8	6,3	-2,2	8,2	1,4
Промислове виробництво		-4,3	-10,1	-12,3	4,0	1,1	3,0	-0,5
Інфляція, індекс (%)								
Індекс споживчих цін (середній за рік)		99,7	112,1	148,7	113,9	114,4	110,9	107,9
грудень до грудня попереднього року		100,5	124,9	143,3	112,4	113,7	109,8	104,1
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)		99,9	117,1	136,0	120,5	126,4	117,4	104,1
грудень до грудня попереднього року		101,7	131,8	125,4	135,7	116,5	114,2	92,6
Зовнішній сектор, млрд дол. США								
Рахунок поточних операцій		-18,3	-4,6	-0,2	-3,5	-2,4	-4,4	-4,2
Обсяг експорту товарів та послуг		78,7	65,4	47,9	46,0	53,9	59,1	63,4
Обсяг імпорту товарів та послуг		-95,7	-70,0	-49,6	-52,5	-62,7	-70,5	-76,0
Фінансовий рахунок		-20,3	9,1	-0,6	-4,7	-5,0	-7,5	-10,2
Прямі іноземні інвестиції (притік)		4,1	0,3	-0,4	3,8	3,7	4,5	5,2
Валові міжнародні резерви НБУ (на кінець періоду)		20,4	7,5	13,3	15,5	18,8	20,8	25,3
Обмінний курс, грн/дол. США								
Середній		7,99	11,89	21,84	25,55	26,60	27,20	25,85
На кінець періоду		7,99	15,77	24,00	27,19	28,07	27,70	23,69
Державні фінанси, млрд грн								
Доходи зведеного бюджету		435,6 ²	456,1	652,0	782,9	1 017,0	1 184,3	1 289,8
Видатки зведеного бюджету		493,9 ²	528,1	682,9	837,7	1 059,1	1 252,1	1 377,1
Сальдо зведеного бюджету		-58,3 ²	-72,0	-30,9	-54,8	-42,1	-67,8	-87,2
Державний борг (прямий та гарантований)		584,8	1 100,8	1 572,2	1 929,8	2 141,8	2 168,4	1 998,3
Соціальні показники								
Рівень безробіття (за методологією МОП), у % до робочої сили віком 15-70 років		7,3	9,3	9,1	9,3	9,5	8,8	8,2
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн		3 282	3 480	4 195	5 183	7 104	8 865	10 497

Дані наведено у 2013 році без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м.Севастополя, з 2014 року також без урахування частини тимчасово окупованих територій за розрахунками Мінекономіки

Таблиця 7

Динаміка консенсус-прогнозу на 2020 рік

(травень 2017 – липень 2020 року)

Показник \ Період	2020										
	05/2017	09/2017	04/2018	09/2018	12/2018	04/2019	10/2019	04/2020	Відхилення (04/2020 до 10/2019)	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2020)
Національні рахунки, млрд грн											
Номинальний ВВП	3 944,2	4 111,4	4 272,0	4 463,4	4 505,8	4 609,6	4 533,0	4 054,3	-10,6%	3964,0	-2,2%
Споживання, усього	3 379,3	3 445,9	3 729,0	3 853,7	3 917,0	4 028,3	4 100,0	3 870,8	-5,6%	х	х
Валове нагромадження	783,1	860,2	828,3	951,9	951,9	897,6	840,0	410,6	-51,1%	х	х
Чистий експорт товарів та нефакторних послуг	-163,9	-197,6	-241,9	-332,1	-332,1	-358,0	-386,0	-223,2	+162,8 млрд грн	х	х
Національні рахунки, індекс, (% річна зміна)											
Реальний ВВП	4,0	4,0	3,3	3,1	3,1	3,0	3,2	-4,2	-7,4 в.п.	-6,0	-1,8 в.п
Споживання	2,4	2,2	2,9	3,1	2,9	3,1	4,1	-3,0	-7,1 в.п.	-4,0	-1,0 в.п
Валове нагромадження основного капіталу	4,3	6,0	8,4	9,2	8,8	9,0	8,3	-14,8	-23,1 в.п.	-20,3	-5,5 в.п
Експорт товарів та послуг	4,6	3,7	3,8	3,7	3,0	3,5	3,2	-7,9	-11,1 в.п.	-8,2	-0,3 в.п
Імпорт товарів та послуг	5,1	4,8	4,5	4,9	4,5	4,5	6,1	-12,2	-18,3 в.п.	-13,3	-1,1 в.п
Випуск окремих секторів економіки, %, річна зміна											
Сільське господарство	2,4	2,5	1,9	2,0	2,0	2,0	1,8	-1,1	-2,9 в.п.	-2,3	-1,2 в.п
Промислове виробництво	4,9	4,7	4,3	4,1	4,4	3,2	2,6	-6,1	-8,7 в.п.	-7,9	-1,8 в.п
Інфляція, індекс (%)											
Індекс споживчих цін (середній за рік)	106,0	106,4	108,3	107,5	108,0	107,6	107,2	105,8	-1,4 в.п.	103,1	-2,8 в.п
грудень до грудня попереднього року	105,0	105,0	106,8	106,0	106,9	106,0	106,3	107,0	+0,7 в.п.	105,8	-1,3 в.п
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	107,3	107,6	108,6	109,1	110,0	110,2	109,2	100,3	-8,9 в.п.	98,1	-2,3 в.п
грудень до грудня попереднього року	106,0	107,0	108,1	108,2	109,5	108,6	108,0	109,9	+1,9 в.п.	108,0	-1,9 в.п
Зовнішній сектор, млрд дол. США											
Рахунок поточних операцій	-4,2	-4,9	-4,2	-3,4	-3,9	-5,1	-5,0	-3,9	+\$1,1 млрд	-2,1	+\$1,8 млрд
Обсяг експорту товарів та послуг	56,2	59,1	61,3	66,4	65,3	64,3	66,1	54,4	-17,7%	55,1	+1,3%
Обсяг імпорту товарів та послуг	-61,6	-65,5	-69,8	-76,0	-76,0	-75,8	-79,1	-62,6	-20,9%	-62,9	+0,5%
Фінансовий рахунок	-5,0	-5,0	-4,7	-4,7	-3,9	-5,3	-5,1	-2,1	-\$3 млрд	-0,6	-\$1,6 млрд
Прямі іноземні інвестиції	-4,2	-4,1	-3,8	-3,9	-3,1	-2,8	-3,0	-0,5	-\$2,5 млрд	1,0	-\$1,5 млрд
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	17,5	25,0	19,6	18,4	18,0	20,5	22,0	22,1	+\$0,1 млрд	26,7	+\$4,6 млрд

Продовження таблиці 7

Показник \ Період	2020										
	05/2017	09/2017	04/2018	09/2018	12/2018	04/2019	10/2019	04/2020	Відхилення (04/2020 до 10/2019)	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2020)
Зовнішній сектор, % ВВП											
Рахунок поточних операцій	-3,3	-3,6	-3,0	-2,4	-2,6	-3,2	-3,0	-2,8	+0,2 в.п.	-1,4	-1,4 в.п
Обсяг експорту товарів та послуг	44,2	43,1	44,4	46,1	44,8	40,7	39,8	38,7	-1,1 в.п.	37,5	-1,2 в.п
Обсяг імпорту товарів та послуг	-48,4	-47,8	-50,6	-52,8	-52,1	-48,0	-47,6	-44,5	-3,1 в.п.	-42,9	-1,6 в.п
Фінансовий рахунок	-4,6	-4,4	-3,9	-3,8	-3,1	-3,8	-3,4	-1,6	-1,8 в.п.	-0,4	-1,2 в.п
Прямі іноземні інвестиції	-3,3	-3,0	-2,8	-2,7	-2,1	-1,8	-1,8	-0,4	-1,4 в.п.	0,7	-1,1 в.п
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	13,8	18,2	14,2	12,7	12,3	12,9	13,2	15,7	+2,5 в.п.	18,2	+2,5 в.п
Зовнішній сектор, %, річна зміна (номінальний)											
Обсяг експорту товарів та послуг	6,2	5,6	5,4	7,5	6,5	5,6	5,4	-14,3	-19,7 в.п.	-13,2	+1,1 в.п
Обсяг імпорту товарів та послуг	5,5	5,6	6,3	6,5	5,8	4,4	6,1	-17,4	-23,5 в.п.	-17,2	+0,2 в.п
Обмінний курс, грн/дол США											
Середній	31,00	30,00	31,00	31,00	30,90	29,18	27,30	28,85	5,7%	27,00	-6,4%
Кінець періоду	34,00	32,00	32,00	32,00	32,00	29,80	28,00	29,50	5,4%	28,25	-4,2%
Державні фінанси, млрд. грн											
Доходи зведеного бюджету	1 215,0	1 316,7	1 312,2	1 529,6	1 499,1	1 498,9	1 464,2	1 207,6	-17,5%	1227,3	+1,63%
Видатки зведеного бюджету	1 313,0	1 400,1	1 396,3	1 602,7	1 601,0	1 591,7	1 558,6	1 433,0	-8,1%	1445,0	+0,8%
Сальдо зведеного бюджету	-97,4	-84,6	-102,7	-111,8	-93,0	-92,8	-94,4	-225,4	-131 млрд грн	-217,7	+7,7 млрд грн
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	x	x	-87,8	-90,0	-93,0	-80,0	-90,0	-151,0	-61 млрд грн	x	x
Державний борг (прямий та гарантований)	2 622,4	2 606,0	2 550,0	2 575,7	2 450,0	2 478,8	2 350,0	2 450,0	+4,3%	2212,9	-9,7%
Державні фінанси, % ВВП											
Доходи зведеного бюджету	30,8	32,0	30,7	34,3	33,3	32,5	32,3	29,8	-2,5 в.п.	0,4	-29,4 в.п
Видатки зведеного бюджету	33,3	34,1	32,7	35,9	35,5	34,5	34,4	35,3	+0,9 в.п.	0,4	-34,9 в.п
Сальдо зведеного бюджету	-2,5	-2,1	-2,4	-2,5	-2,1	-2,0	-2,1	-5,6	-3,5 в.п.	-0,1	+5,5 в.п
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	x	x	-2,1	-2,0	-2,1	-1,7	-2,0	-3,7	-1,7 в.п.	x	x
Державний борг (прямий та гарантований)	66,5	63,4	59,7	57,7	54,4	53,8	51,8	60,4	+8,6 в.п.	55,8	-4,6 в.п
Соціальні показники											
Рівень безробіття (за методологією МОП), % до робочої сили віком 15– 70 років	8,7	8,6	8,9	9,1	8,6	8,4	8,4	9,4	+1,0 в.п.	9,6	+0,2 в.п
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн	10 500	10 680	11 850	11 750	11 938	11 852	12 025	11 079	-7,9%	11004	-0,7%

Таблиця 8

Динаміка консенсус-прогнозу на 2021 рік

(квітень 2018 – липень 2020 року)

Показник \ Період	2021							
	04/2018	09/2018	12/2018	04/2019	04/2020	Відхилення (04/2020 до 04/2019)	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2020)
Національні рахунки, млрд грн								
Номинальний ВВП	4 810,3	4 985,5	5 046,1	5 173,2	4 536,6	-12,3%	4391,4	-3,2%
Споживання, усього	4 058,4	4 325,0	4 377,2	4 475,8	4 255,2	-4,9%	х	х
Валове нагромадження	925,0	1 058,4	1 053,7	1 021,0	559,0	-45,2%	х	х
Чистий експорт товарів та нефакторних послуг	-245,0	-369,7	-345,0	-379,6	-279,4	+100,2 млрд грн	х	х
Національні рахунки, індекс, (% річна зміна)								
Реальний ВВП	4,0	3,9	3,9	3,5	2,4	-1,1 в.п.	3,2	+0,8 в.п.
Споживання	3,3	3,7	3,2	4,2	2,3	-1,9 в.п.	2,4	+0,1 в.п.
Валове нагромадження основного капіталу	9,4	12,4	9,8	9,1	6,9	-2,2 в.п.	8,5	+1,6 в.п.
Експорт товарів та послуг	4,3	4,1	4,5	2,1	4,0	+1,9 в.п.	4,2	+0,2 в.п.
Імпорт товарів та послуг	6,0	6,4	5,6	5,2	5,0	-0,2 в.п.	8,1	+3,1 в.п.
Випуск окремих секторів економіки, %, річна зміна								
Сільське господарство	1,7	2,3	2,5	2,2	2,1	-0,1 в.п.	2,3	+0,2 в.п.
Промислове виробництво	4,8	4,5	4,7	3,6	2,2	-1,4 в.п.	2,2	0,0 в.п.
Інфляція, індекс (%)								
Індекс споживчих цін (середній за рік)	107,4	107,2	108,0	106,8	107,7	0,9 в.п.	106,8	-0,9 в.п.
грудень до грудня попереднього року	106,4	105,0	106,0	105,4	105,9	0,5 в.п.	106,0	+0,1 в.п.
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	108,0	108,0	109,1	109,1	108,6	-0,5 в.п.	107,3	-1,3 в.п.
грудень до грудня попереднього року	107,0	106,1	108,0	107,7	109,6	1,9 в.п.	107,1	-2,5 в.п.
Зовнішній сектор, млрд дол. США								
Рахунок поточних операцій	-4,2	-4,1	-4,4	-5,9	-4,0	+\$1,9 млрд	-3,8	+\$0,3 млрд
Обсяг експорту товарів та послуг	67,9	74,1	71,6	67,5	63,2	-6,4%	59,6	-5,7%
Обсяг імпорту товарів та послуг	-73,1	-87,2	-83,4	-80,1	-70,0	-12,6%	-69,1	-1,3%
Фінансовий рахунок	-4,2	-4,7	-5,9	-5,0	-4,0	-\$1 млрд	-4,5	+\$0,5 млрд
Прямі іноземні інвестиції	-4,1	-4,3	-4,0	-3,2	0,3	-\$3,5 млрд	-2,4	+\$2,7 млрд
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	20,9	20,6	20,1	20,1	22,8	+\$2,7 млрд	27,3	+\$4,5 млрд

Продовження таблиці 8

Показник \ Період	2021							
	04/2018	09/2018	12/2018	04/2019	04/2020	Відхилення (04/2020 до 04/2019)	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2020)
Зовнішній сектор, % ВВП								
Рахунок поточних операцій	-2,7	-2,6	-2,7	-3,4	-2,6	+0,8 в.п.	-2,4	+0,2 в.п.
Обсяг експорту товарів та послуг	43,8	46,9	44,9	39,2	41,8	+2,6 в.п.	38,8	-3,0 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	-47,1	-55,2	-52,3	-46,6	-46,3	-0,3 в.п.	-45,0	-1,3 в.п.
Фінансовий рахунок	-3,2	-3,4	-4,3	-3,4	-2,8	-0,6 в.п.	-3,1	+0,3 в.п.
Прямі іноземні інвестиції	-2,6	-2,7	-2,5	-1,9	0,2	-2,1 в.п.	-1,6	+1,8 в.п.
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	13,5	13,0	12,6	11,7	15,1	+3,4 в.п.	17,7	+2,6 в.п.
Зовнішній сектор, %, річна зміна (номінальний)								
Обсяг експорту товарів та послуг	6,1	9,8	9,8	5,5	6,4	+0,9 в.п.	6,0	-0,4 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	5,6	8,4	7,7	5,8	7,1	+1,3 в.п.	10,3	+3,2 в.п.
Обмінний курс, грн/дол США								
Середній	31,00	31,55	31,65	30,10	30,00	-0,3%	28,60	-4,7%
Кінець періоду	32,30	33,20	33,80	30,70	30,75	0,2%	29,20	-5,0%
Державні фінанси, млрд. грн								
Доходи зведеного бюджету	1 432,0	1 707,5	1 707,5	1 685,6	1 298,7	-23,0%	1299,6	+0,1%
Видатки зведеного бюджету	1 570,5	1 807,0	1 807,0	1 780,0	1 427,9	-19,8%	1449,0	+1,5%
Сальдо зведеного бюджету	-108,0	-123,5	-115,4	-106,2	-134,0	-27,8 млрд грн	-149,5	-15,5 млрд грн
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	-99,3	-99,7	-96,8	-83,2	-86,0	-2,8 млрд грн	х	х
Державний борг (прямий та гарантований)	2 570,0	2 680,6	2 560,0	2 572,7	2 484,1	-3,4%	2425,0	-2,4%
Державні фінанси, % ВВП								
Доходи зведеного бюджету	29,8	34,2	33,8	32,6	28,6	-4,0 в.п.	29,6	+1,0 в.п.
Видатки зведеного бюджету	32,6	36,2	35,8	34,4	31,5	-2,9 в.п.	33,0	+1,5 в.п.
Сальдо зведеного бюджету	-2,2	-2,5	-2,3	-2,1	-3,0	-0,9 в.п.	-3,4	-0,4 в.п.
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	-2,1	-2,0	-1,9	-1,6	-1,9	-0,3 в.п.	х	х
Державний борг (прямий та гарантований)	53,4	53,8	50,7	49,7	54,8	+5,1 в.п.	55,2	+0,4 в.п.
Соціальні показники								
Рівень безробіття (за методологією МОП), % до робочої сили віком 15–70 років	8,7	8,9	8,3	8,2	9,1	+0,9 в.п.	9,2	+0,1 в.п.
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн	13 440	13 700	14 234	13 205	12 408	-6,0%	12350	-0,5%

Таблиця 9

Динаміка консенсус-прогнозу на 2022-2024 роки

(квітень 2019 – липень 2020 року)

Показник \ Період	2022			2023	2024
	04/2019	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2019)	07/2020	07/2020
Національні рахунки, млрд грн					
Номінальний ВВП	5759,0	4983,0	-13,5%	5539,5	6222,3
Споживання, усього	5029,8	х	х	х	х
Валове нагромадження	1226,0	х	х	х	х
Чистий експорт товарів та нефакторних послуг	-459,0	х	х	х	х
Національні рахунки, індекс, (% річна зміна)					
Реальний ВВП	4,0	3,5	-0,5 в.п.	4,1	4,5
Споживання	3,7	3,0	-0,8 в.п.	3,5	3,5
Валове нагромадження основного капіталу	10,0	9,4	-0,6 в.п.	9,3	9,3
Експорт товарів та послуг	3,8	4,4	+0,6 в.п.	5,0	5,3
Імпорт товарів та послуг	5,6	7,0	+1,4 в.п.	6,8	7,4
Випуск окремих секторів економіки, % річна зміна					
Сільське господарство	2,5	3,0	+0,5 в.п.	3,7	3,0
Промислове виробництво	4,0	3,3	-0,8 в.п.	3,8	4,4
Інфляція, індекс (%)					
Індекс споживчих цін (середній за рік)	106,0	106,6	+0,6 в.п.	106,0	105,1
грудень до грудня попереднього року	105,0	106,0	+1,1 в.п.	105,4	105,0
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	107,7	106,3	-1,3 в.п.	106,8	106,0
грудень до грудня попереднього року	106,9	106,3	-0,6 в.п.	106,1	105,7
Зовнішній сектор, млрд дол. США					
Рахунок поточних операцій	-5,5	-4,7	+\$0,8 млрд	-4,1	-2,0
Обсяг експорту товарів та послуг	70,7	64,6	-8,6%	69,9	74,5
Обсяг імпорту товарів та послуг	-85,2	-77,1	-9,5%	-82,0	-87,5
Фінансовий рахунок	-5,3	-6,3	+\$1,0 млрд	-6,3	-4,5
Прямі іноземні інвестиції	-3,5	-3,0	-\$0,5 млрд	-3,6	-4,2
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	21,0	27,8	+\$6,8 млрд	28,2	28,6

Продовження таблиці 9

Показник \ Період	2022			2023	2024
	04/2019	07/2020	Відхилення (07/2020 до 04/2019)	07/2020	07/2020
Зовнішній сектор, % ВВП					
Рахунок поточних операцій	-2,9	-2,7	+0,2 в.п.	-2,1	-1,0
Обсяг експорту товарів та послуг	37,8	37,3	-0,5 в.п.	36,6	35,8
Обсяг імпорту товарів та послуг	-45,6	-44,5	-1,1 в.п.	-42,9	-42,0
Фінансовий рахунок	-3,2	-4,2	+0,9 в.п.	-3,7	-2,7
Прямі іноземні інвестиції	-1,9	-1,7	-0,1 в.п.	-1,9	-2,0
Валові міжнародні резерви НБУ, млн дол. США	11,2	16,0	+4,8 в.п.	14,8	13,7
Зовнішній сектор, %, річна зміна (номінальний)					
Обсяг експорту товарів та послуг	6,8	6,7	-0,1 в.п.	8,2	8,4
Обсяг імпорту товарів та послуг	6,2	9,0	+2,9 в.п.	8,2	8,2
Обмінний курс, грн/дол США					
Середній	30,80	28,77	-6,6%	29,01	29,85
Кінець періоду	30,90	30,10	-2,6%	30,40	32,25
Державні фінанси, млрд. грн					
Доходи зведеного бюджету	1800,0	1424,5	-20,9%	1571,5	1723,0
Видатки зведеного бюджету	2003,0	1539,5	-23,1%	1680,5	1840,0
Сальдо зведеного бюджету	-151,5	-139,9	+11,6 млрд грн	-127,0	-124,8
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	-114,1	х	х	х	х
Державний борг (прямий та гарантований)	2764,8	2400,0	-13,2%	2200,0	2412,5
Державні фінанси, % ВВП					
Доходи зведеного бюджету	31,3	28,6	-2,7 в.п.	28,4	31,1
Видатки зведеного бюджету	34,8	30,9	-3,9 в.п.	30,3	33,2
Сальдо зведеного бюджету	-2,6	-2,8	-0,2 в.п.	-2,3	-2,3
Сальдо сектору державного управління (включаючи ПФУ)	-2,0	х	х	х	х
Державний борг (прямий та гарантований)	48,0	48,2	+0,2 в.п.	39,7	43,6
Соціальні показники					
Рівень безробіття (за методологією МОП), % до робочої сили віком 15–70 років	7,9	8,5	+0,5 в.п.	8,9	8,2
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн	15000	13990	-6,7%	15778	17660

Таблиця 10

Динаміка інтегральних оцінок ризиків /явищ на 2020–2021 роки

Зовнішні ризики / явища	Інтегральна оцінка														
	на 2020 рік станом на:										на 2021 рік станом на:				
	трав.	верес.	квіт.	верес.	груд.	квіт.	жовт.	квіт.	лип.	квіт.	верес.	груд.	квіт.	квіт.	лип.
	2017	2018			2019			2020		2018			2019	2020	
Виникнення інших хвиль пандемії COVID-19 в світі	x	x	x	x	x	x	x	11	10	x	x	x	x	7	8
Нова світова криза*	x	x	x	8	8	8	8	11	11	x	7	7	7	9	7
Суттєвий сплеск інфляції через наповнення економік багатьох країн коштами стабілізаційних фондів, спрямованих на боротьбу з COVID-19	x	x	x	x	x	x	x	8	x	x	x	x	x	6	x
Дефіцит продовольчих товарів внаслідок тривалих карантинних заходів, яке призведе з часом до скорочення попиту та відповідно виробництва продовольчих товарів, банкрутства фермерських господарств.	x	x	x	x	x	x	x	8	x	x	x	x	x	7	x
Зростання продовольчої інфляції у світі	x	x	x	7	7	5	5	8	x	x	7	7	5	7	x
Суттєве падіння цін на світових ринках сировинних (неенергетичних) товарів	x	x	x	x	x	8	8	8	x	x	x	x	8	7	x
Суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках	x	x	x	x	x	7	8	6	3	x	x	x	7	5	4
Впровадження нових торговельних бар'єрів для вітчизняного експорту з боку інших країн	x	x	x	x	x	x	6	8	5	x	x	x	x	7	5
Запуск в експлуатацію трубопроводів Північний потік 2 та Турецький потік	x	x	x	x	x	10	10	8	3	x	x	x	9	9	6
Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу	8	8	9	10	10	8	8	13	10	9	10	9	7	10	9
Вихід нерезидентів із ОВДП	x	x	x	x	x	x	8	10	9	x	x	x	x	8	9
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	7	7	8	8	9	8	7	8	6	9	8	9	7	8	7
Відмова від співпраці з МВФ	x	x	x	3	4	4	5	3	x	x	3	5	4	2	x
Надходження незначних обсягів донорської допомоги	6	6	6	7	7	6	6	7	x	6	7	7	5	7	x
Впровадження додаткових санкцій/обмежень з боку РФ до України	4	4	5	6	7	6	6	5	x	5	5	6	5	4	x
Впровадження додаткових торговельних санкцій/обмежень з боку України до РФ	4	4	7	4	5	5	4	4	x	7	4	5	4	4	x
Звуження зовнішніх ринків збуту через високу конкуренцію	7	7	8	9	10	8	7	12	x	7	9	9	8	9	x
Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активне військове протистояння на сході країни	6	7	5	9	9	9	7	8	9	5	7	8	7	9	8
Повна блокада портів Азовського моря	x	x	x	x	x	6	4	5	x	x	x	x	5	6	x

*- починаючи з квітня 2020 року ризик «Нова світова криза» доповнено наступним уточненням: **внаслідок руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутства ряду промислових виробників в країнах ЄС/світі.**

Продовження таблиці 10

Внутрішні ризики / явища	Інтегральна оцінка														
	на 2020 рік станом на:									на 2021 рік станом на:					
	трав.	верес.	квіт.	верес.	груд.	квіт.	жовт.	квіт.	лип.	квіт.	верес.	груд.	квіт.	квіт.	лип.
	2017	2018			2019			2020		2018			2019	2020	
Експоненціальне поширення COVID-19, не спроможність медичної системи зупинити пандемію в Україні	x	x	x	x	x	x	x	12	8	x	x	x	x	10	7
Глибока затяжна рецесія	x	x	x	x	x	x	x	11	x	x	x	x	x	9	x
Дефолт по зовнішнім боргам	x	x	x	x	x	x	x	7	5	x	x	x	x	6	6
Зупинка виробничих потужностей у галузях з безперервним циклом роботи	x	x	x	x	x	x	x	8	x	x	x	x	x	6	x
Масове банкрутство підприємств середнього та малого бізнесу	x	x	x	x	x	x	x	12	10	x	x	x	x	8	7
Паніка на валютному ринку	x	x	x	x	x	x	x	10	x	x	x	x	x	7	x
Суттєве падіння платоспроможного попиту населення	x	x	x	x	x	x	x	13	11	x	x	x	x	11	9
Значне безробіття через повернення заробітчан, масове звільнення працівників	x	x	x	x	x	x	x	13	10	x	x	x	x	10	9
Прискорення інфляційних процесів	x	x	x	x	x	x	x	11	9	x	x	x	x	9	9
Прискорення процесів продовольчої інфляції на тлі масових банкрутств фермерських господарств	x	x	x	x	x	x	x	8	x	x	x	x	x	7	x
Різне погіршення якості життя населення, насамперед найбільш уразливих верств	x	x	x	x	x	x	x	12	x	x	x	x	x	10	x
Соціальні протести в умовах глибокої затяжної рецесії	x	x	x	x	x	x	x	8	x	x	x	x	x	7	x
Недостатньо швидке проведення реформ	11	11	12	10	9	10	8	10	9	11	10	9	10	8	8
Впровадження земельної реформи	x	x	x	5	6	5	10	7	x	x	6	6	6	9	x
Запровадження податку на виведений капітал	x	x	x	6	6	6	5	5	5	x	5	6	6	4	6
Збереження високого рівня корупції	x	x	x	x	x	11	10	11	10	x	x	x	10	10	10
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у ПФУ, інших Фондах державного соціального страхування	7	6	8	8	8	8	7	14	12	7	7	8	8	13	10
Повільні приватизаційні процеси	5	6	5	6	5	6	6	11	x	5	5	5	6	10	x
Дефіцит енергетичних ресурсів в країні (у т.ч. вугілля)	8	9	9	8	9	8	9	6	x	8	8	8	7	6	x
Логістичні проблеми у вантажному залізничному транспорті	x	3	4	6	6	7	7	7	x	4	5	6	6	5	x
Загострення проблем у банківській системі:									x						x
<i>зростання розриву по обсягах і строках між кредитами та депозитами, і збільшення ризиковості кредитування (неповернення і пролонгація)</i>	x	x	x	x	x	x	7	10	x	x	x	x	x	9	x
<i>подальше зниження довіри до банківської системи</i>	x	x	x	x	x	x	7	8	x	x	x	x	x	7	x
<i>падіння прибутковості банківської системи та зниження стабільності її функціонування</i>	x	x	x	x	x	x	7	8	x	x	x	x	x	7	x
Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі	7	6	8	8	8	8	8	11	10	6	7	7	7	10	8
Продовження збереження/ посилення недовіри до банківської системи з боку населення (зниження довгострокових депозитів)	x	x	x	x	x	8	8	9	x	x	x	x	6	9	x
Посилення неплатоспроможності реального сектору економіки	8	8	9	8	9	7	7	12	11	8	8	9	6	10	10
Отримання низького врожаю зернових культур	7	8	6	5	6	5	6	9	x	7	5	6	5	7	x
Прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку	9	7	9	9	10	9	8	9	11	9	9	10	8	7	9
Зростання негативних очікувань економічних агентів	x	x	7	8	8	7	7	12	11	8	7	8	6	9	9
Значне підвищення тарифів ЖКГ для населення за рахунок зростання цін на енергоносії	x	x	x	9	10	8	7	4	x	x	8	10	7	5	x
Значний перегляд соціальних стандартів у бік підвищення	x	x	x	x	x	5	6	6	6	x	x	x	6	7	6

Таблиця 11

Динаміка інтегральних оцінок ризиків /явищ на 2022–2024 роки

Зовнішні ризики / явища	Інтегральна оцінка			
	на 2022 рік станом на:		на 2023 рік станом на:	на 2024 рік станом на:
	квіт.	лип.	лип.	лип.
	2019	2020	2020	2020
Виникнення інших хвиль пандемії COVID-19 в світі	x	4	3	3
Нова світова криза*	7	4	3	3
Суттєвий сплеск інфляції через наповнення економік багатьох країн коштами стабілізаційних фондів, спрямованих на боротьбу з COVID-19	x	x	x	x
Дефіцит продовольчих товарів внаслідок тривалих карантинних заходів, яке призведе з часом до скорочення попиту та відповідно виробництва продовольчих товарів, банкрутства фермерських господарств.	x	x	x	x
Зростання продовольчої інфляції у світі	5	x	x	x
Суттєве падіння цін на світових ринках сировинних (неенергетичних) товарів	7	x	x	x
Суттєве зростання цін на світових енергетичних ринках	7	4	4	4
Впровадження нових торговельних бар'єрів для вітчизняного експорту з боку інших країн	x	3	3	3
Запуск в експлуатацію трубопроводів Північний потік 2 та Турецький потік	7	6	5	4
Дефіцит зовнішнього фінансування та звуження можливостей доступу до міжнародних ринків капіталу	7	5	5	4
Вихід нерезидентів із ОВДП	x	5	5	5
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	7	5	4	4
Відмова від співпраці з МВФ	4	x	x	x
Надходження незначних обсягів донорської допомоги	5	x	x	
Впровадження додаткових санкцій/обмежень з боку РФ до України	4	x	x	x
Впровадження додаткових торговельних санкцій/обмежень з боку України до РФ	4	x	x	x
Звуження зовнішніх ринків збуту через високу конкуренцію	8	x	x	x
Посилення гібридних загроз національній безпеці України, у т.ч. активне військове протистояння на сході країни	7	8	7	5
Повна блокада портів Азовського моря	5	x	x	x

*- починаючи з квітня 2020 року ризик «Нова світова криза» доповнено наступним уточненням: **внаслідок руйнування усталених виробничих зв'язків, банкрутства ряду промислових виробників в країнах ЄС/світі.**

Продовження таблиці 11

Внутрішні ризики / явища	Інтегральна оцінка			
	на 2022 рік станом на:		на 2023 рік станом на:	на 2024 рік станом на:
	квіт.	лип.	лип.	лип.
	2019	2020	2020	2020
Експоненціальне поширення COVID-19, не спроможність медичної системи зупинити пандемію в Україні	x	4	3	2
Глибока затяжна рецесія	x	x	x	x
Дефолт по зовнішнім боргам	x	4	4	4
Зупинка виробничих потужностей у галузях з безперервним циклом роботи	x	x	x	x
Масове банкрутство підприємств середнього та малого бізнесу	x	4	3	3
Паніка на валютному ринку	x	x	x	x
Суттєве падіння платоспроможного попиту населення	x	6	5	4
Значне безробіття через повернення заробітчан, масове звільнення працівників	x	5	4	3
Прискорення інфляційних процесів	x	5	4	3
Прискорення процесів продовольчої інфляції на тлі масових банкрутств фермерських господарств	x	x	x	x
Різне погіршення якості життя населення, насамперед найбільш уразливих верств	x	x	x	x
Соціальні протести в умовах глибокої затяжної рецесії	x	x	x	x
Недостатньо швидке проведення реформ	9	7	6	5
Впровадження земельної реформи	6	x	x	x
Запровадження податку на виведений капітал	4	5	4	3
Збереження високого рівня корупції	10	9	8	6
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у ПФУ, інших Фондах державного соціального страхування	8	6	6	6
Повільні приватизаційні процеси	5	x	x	x
Дефіцит енергетичних ресурсів в країні (у т.ч. вугілля)	6	x	x	x
Логістичні проблеми у вантажному залізничному транспорті	6	x	x	x
Загострення проблем у банківській системі:		x	x	x
<i>зростання розриву по обсягах і строках між кредитами та депозитами, і збільшення ризиковості кредитування (неповернення і пролонгація)</i>	x	x	x	x
<i>подальше зниження довіри до банківської системи</i>	6	x	x	x
<i>падіння прибутковості банківської системи та зниження стабільності її функціонування</i>	x	x	x	x
Збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі	6	7	5	4
Продовження збереження/ посилення недовіри до банківської системи з боку населення (зниження довгострокових депозитів)	6	x	x	x
Посилення неплатоспроможності реального сектору економіки	5	6	5	4
Отримання низького врожаю зернових культур	4	x	x	x
Прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку	6	6	5	5
Зростання негативних очікувань економічних агентів	5	6	4	3
Значне підвищення тарифів ЖКГ для населення за рахунок зростання цін на енергоносії	x	x	x	x
Значний перегляд соціальних стандартів у бік підвищення	7	4	5	5

Методологічні пояснення до таблиць

Агреговані номінальні величини та індекси розраховані як медіана відповідних показників, наданих усіма прогнозуючими організаціями–учасниками (експертами) опитування з метою зменшення впливу показників, що знаходяться поза межами найбільшої сукупності прогнозних оцінок, зважаючи на те, що через швидкозмінність подій у вітчизняній економіці та невизначеність її загрози її подальшого розвитку, при опитуванні експертів формуються значні варіації / діапазони прогнозних оцінок, наданих усіма прогнозуючими організаціями.

Узагальнені значення величин, що прогножуються як відсоток від ВВП (зокрема, показники зовнішнього сектору та бюджету), розраховані як відношення медіани номінального значення показника до відповідного значення ВВП розрахованого, також, по медіані. Показники, що прогножуються у доларах США, розраховані як відсоток від ВВП з використанням медіани обмінного курсу.

Консенсусне значення дефіциту/профіциту бюджету розраховані як різниця між медіаною показників доходів та видатків.

При підготовці випуску організаціями–учасниками (експертами) опитування були надані такі матеріали:

- припущення прогнозу щодо економічної політики, яка проводитиметься у 2020–2024 роках, та деякі кількісні екзогенні параметри розвитку (наведені у табл. 5);
- прогноз основних макроекономічних показників на 2020–2024 роки (наведені у табл. 2 та 3);
- експертна оцінка ризиків на 2020–2024 роки (наведені у табл. 4, 10 та 11);
- відповіді на запитання анкети щодо виявлення основних тенденцій розвитку суспільства та економіки в постпандемічний періоді.

У підготовці випуску брали участь: Наталя Горшкова

Валерія Войтенко

Наталія Барилко

Людмила Хмелюк

Контактна інформація:

Департамент стратегічного планування та
макроекономічного прогнозування
Міністерства розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

Електронна адреса: lkhmelyuk@me.gov.ua

Контактний телефон: (044) 200-44-68

© Міністерство розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України

